

TÖRVÉNYES ÜZLET, BECSÜLETES VAGYON.

„Öszintén hiszem, hogy ebben az országban a becsületes érdekeknek, beleértve a munkásokét is, előnyére fog válni Bryan megválasztása. A törvényes üzletnek, becsületes vagyonnak ettől az eshetőségtől nincs mit tartani....”

John Mitchell,

az A. F. of L. második alelnöke.

A Buffalo Republic egyik száma érdeklődött az iránt, hogy az amerikai munkásszövetség vezetői között van-e tényleg harmonia a politikai állásfoglalásban, a tekintélyesebb munkásszervezetek egyének-e Gomperszel Bryan támogatásában? Mitchell, a bányászszövetség hosszú időn át elnöke, a főbb idézett újrátlatl sietett biztosítani a Buffalo Republicot, hogy teljesen egyetért Gompersszel: Ez az egyetértés különben eléggé ismert dolog, mert éppen Mitchell volt az egyik jelölt a demokraták részéről több nyugati államban az alelnökségre. Bár a jelölés a denveri konvención — most mellékes okoknál fogva — elmaradt, az amerikai munkásszövetség végrehajtó bizottsága, köztük Mitchell, egyhangulag meggyeztek Bryan támogatásában. Mitchell nyilatkozatát a megokolási érdekessé annál is inkább, mert a megokolást az amerikai munkásszövetség részéről hivatalosnak kell tekintenünk.

Nem vonjuk kétségbe, hogy Bryan győzelmére előnyére fog válni a munkások „becsületes” érdekeinek, a „törvényes” üzletnek s a „becsületes” vagyonnak érdekeit, amint s munkának, az üzletnek s a vagyonnak érdekeit Mitchell és vele az amerikai munkásszövetség vezetői, Bryan sőt mondhatjuk, hogy az összes polgári pártok jelöltjei értelmezik. Szükséges azonban, hogy világot vessünk erre az értelmezésre.

A munkások „becsületes” érdekeiről többször beszéltek már a munkásszervek s a polgári pártok vezetői. Mindnyájan a munkások becsületes érdekeinek tartják, hogy a munka gyümölcséből egy rész a munkásnak is jusson. A munkásszervek e részt a „tisztességes napi-bér” nagyon is homályos mértékével mérik, a kapitalisták pedig elvben és gyakorlatban nagyon is tisztán meghatározzák, hogy legyen az a rész annyi, amennyi mulhatatlanul szükséges a munkás termelőképességének fenntartásához. Ez volna az egyik „becsületes” munkásérdek, mely ellen a kapitalistáknak sincs kifogásuk s melyet Bryan megválasztása nem veszélyeztetne.

A munkások „becsületes” érdekei közé tartozik a szervezkedés joga is szakszervezeti alapon mely a munkást jobban kiszolgáltatja a kapitalisták kénye-kedvének, mintha egyáltalán szervezetenlen volnának. Egyetlen polgári pártnak jelöltje sem, sőt egyetlen egy kapitalista sem tagadja meg e jogot. A szakszervezkedés miatt vesztett harcok végtelen sorozata a legjobb bizonyíték, hogy a kapitalista önmagának árt, ha e jogot megtagadja s ezt a legtöbb munkálátó tudja s nem egyszer történt már, hogy a kapitalista a munkásszervezettel karöltve kérészerítette munkásait az unióba, ennek a „becsületes” érdekeknek sem kell tartani attól, hogy ártani fog Bryan vagy bármelyik polgári párt jelöltjének győzelmére. Mitchellől ered a szállóige, amelyet a kapitalisták készségesen átvettek: „A tőke és a munka érdekei azonosak”. Az azonos érdekek teszik a munkásszervek felfogásában a munka „becsületes” érdekévé a kapitalista rendszer fenntartását. S ugyan melyik kapitalista vétene az így értelmezett munkásérdek ellen?

A munkálátók a munkásszervekkel kórusban tiltakoznak az ellen, hogy a munka teljes gyümölcse a munkást illeti. Tiltakoznak az ipari szervezkedés ellen, mely az osztályharc alapján áll s míg egyrészt a gazdasági harcmezőn az egyedüli megfelelő fegyver, mely győzelemre vezet, másrészt a mai rendszer keretein belül lerakja a jövő termelés rendszerének alapjait. Karöltve küzdenek mindazon törekvések ellen, melyek a kapitalizmust veszélyeztetik. A kapitalista rendszer megdöntését, ennek egyik legfontosabb eszközeit, az ipari szervezetnek felépítését s célját, hogy a munkás legyen a munka gyümölcse, már nem tartják „becsületes” munkásérdeknek, mert ezek a munkásérdekek veszélyeztetik az ő érdekeiket. A kizsákmányolót és a „labor fakir”-ét egyaránt.

Biztosítja Mitchell a „becsületes” üzletet is. A kapitalista szempontjából van becsületes és becsületes üzlet. Becsületes az üzlet akkor, ha ő szerezte meg, becsületes az üzlet akkor, ha őt forgatják ki a vagyonból ügyesebb, hatalma-

sabb kapitalisták. Bryan a vízbefelő kistőkésnek utolsó szalmaszála. A kistőkés szemében a „becsületes” üzletnek védője, t. i. továbbra is lehetővé teszi, hogy a kistőkés is kizsákmányolja legyen a munkásnak. A „becsületes” üzletnek ellensége, t. i. nem akarja, hogy a nagytőke kizsákmányolja a középosztályt. Bryan is, mint a többi polgári pártok jelöltje egyaránt, hiva a törvényes üzletnek, mely nem jelent egyebet, mint a munkások kizsákmányolását. Az üzletek, az ipari vállalatok becsületesek vagy becsületesen a kapitalista fölfogásban, míg egymás ellen küzdenek, egyaránt „törvényesek”, amikor a munkást zsákmányolják ki. Ennek a törvényességnek hívei Mitchell, társai és valamenyny kapitalisták. Bizonyos, hogy Bryan nem fogja veszélyeztetni ezt a törvényességet s kérelmetlen ellensége lesz azoknak, kik e törvényt rablásnak nevezik. Mitchell és társai nincsenek köztük. Jogosnak tartják, hogy a kapitalista osztály foglalja le magának a munka gyümölcsének nagyobb részét, a statisztikai kimutatások szerint, melyeket mint Liebknecht mondá, a tudatlanság vagy rosszakarat tagadhat csak, jelenleg egy ötöd részét.

Amily értelemben törvényes a rablás, éppen olyan értelemben becsületes a vagyon. Becsületes a kapitalisták szempontjából az a vagyon, melyet az egyes olajtársulatok a munkások kizsákmányolása révén halmoztak fel. Becstelenné vált az olajtrust vagyona akkor, — a letört olajtársulatok szerint — amikor a független olajtársulatokat tönkre téve vagyontuk magának szerezte meg.

Becsületes volt a kapitalisták szempontjából az ipari vállalatok egész sorának vagyona, míg azt a munkások kizsákmányolása által szereztek meg, becsületesen vált — ismét csak ezekben a vállalatoknak egykori urai szerint — mikor Morgan vagy egy más pénzfejedelem a Wall Street-en kiforgatta őket a vagyonukból. A munkásszövetség nem ismer becsületes vagyonként a vagyonokat, mint Marx mondja: a munka az apja és a föld az anyja. A kapitalisták a földet lefoglalták, a munkát a bérszolgálat jármába görnyesztették. A munkától elrabolt munkagyümölcsnek felhalmozásából ered a vagyon. A kapitalista osztály a rablás módját törvényesítette, eredményét becsületesnek tartja.

Ennek a „törvényességnek” és „becsületeségnek” valóban nincs miért tartani Bryan győzelmétől. Minden munkásszavazat mely Bryanra, vagy a kapitalisták bármely jelöltjére adatik le, a munkás kizsákmányolásnak, a rablás törvényesítésének jóvá hagyását jelenti. Amíg a munkás jóváhagyja a kizsákmányolást, rászolgál a nyomoruságra.

A Szocialista Munkáspárt felemeli a forradalom zászlaját a kapitalista kizsákmányolás ellen. Minden munkásnak kötelessége, ha saját, nem Mitchell és a labor fakirok szerint értelmezett érdekeikért akar küzdeni, a Szocialista Munkáspártra adni szavazatát!

APROSÁGOK.

A Stuttgartban megjelenő Wahre Jakob legutóbbi számában egy képet hoz amely az orosz cárt s a persá sáhot mutatja be amint egymással tanácskozza, egymáshoz így szólnak: „Drága alattvalóink némelyikét életben kellene hagynunk, mert különben magunk nem tudunk megélni.”

Igy gondolkoznak Amerika kapitalistái is, a gyárak, bányák és vasutak cárjai és sahjai. Csak azért nincs sokkal több bányarobbanás, vonatösszeütkezés, bérleszállítás és munkabeszüntetés.

Hogy a gazdasági válság mennyire megfosztja a munkásokat politikai jogaiktól, mutatja az a tény, hogy New York 29-ik választókerületében egyetlen egy szavazó sem jelentkezett a választójegyzékbe való felvételre. Talvány még három jelentkezett, akiket azonban távozásra kényszerített a krízis.

Mint Washingtonból jelentik, a Philippini szigeteken január elseje óta több mint 12,000 kolera-eset fordult elő. Augusztus 15-ig 12,316 megbetegedés történt, melyek közül 7,830 halállal végződött és azóta a heti átlagos halálozások 500. Ugyanígy arányban szedi áldozatait a kolera a többi provinciákban is, ahol a viszonyok még rosszabbak, mint Manillában.

ELVTARSÁK

Terjesszék a Népakarát!-ot.

ORSZÁGOS SZAKSZERVEZETI KONGRESSZUS FRANCIAORSZÁGBAN.

E sorok megjelenésekor már összegyűltek Franciaország szervezett proletáriátusának képviselői a marseillei munkástözsde nagytermében, hogy a szakszervezetek 16-ik és az általános munkás szövetség 10-ik kongresszusát megtartsák. A francia munkásszervezetek történetében a legfontosabb tanácskozások egyike ez, amely hivatva van megállapítani, miként lehet véget vetni a katonai despotizmusnak, amely az utóbbi időben oly erősen éreztette gyilkos hatalmát a sztrájkoló munkások között.

Meg fog emlékezni a kongresszus a Rajon d'Etape, Draveul Wiquen, Willeneuve és St. Georges utcákon történt viharokról, amelyekért a felelősség Clemenceau, Briandot és Vivianit terheli.

A kongresszus napirendje a következő: Alapszabályok módosítása. Konföderális sztrájkpénztár létesítése. Szakszervezetek és ipari szervezetek. Az antimilitarista mozgalom hatása a munkásszövetségre háború idején.

A munkaidő megrövidítése. Általános sztrájk. Állami munkás baleset biztosítás. Munkáskizárások.

Ugyancsak Marseilleiben tartja tanácskozásait a munkástözsdek szövetsége is. Tanácskozásainak napirendje a következő:

Tözsdei vitatukomok kibővítése. Szindikalista iskolák létesítése szakiskolákkal egyetemben a munkásság szükségletére és hasznára.

Élelmiszerek bevásárlása a tözsdek által a kommunista konyhák számára. A kongresszuson egy küldött csak három szervezetet képviselhet.

A La Voix du Peuple, (Népszava) az általános munkásszövetség hivatalos lapja írja:

A szajnai szakszervezeti tanácsot, mint államveszélyes testületet, a megyei prefektus a párisi munkástözsde épüle éből kitiltotta. 1905-ben az általános munkásszövetség is hasonló ürügy alatt tiltotta ki a tözsdeből. Ugyanezen idő óta folyik a hadseregellenes propaganda és eredménye az, hogy immár szabad a francia paraszt előtt is antimilitarizmusról beszélni. Az eszme behatolt a nép minden rétegébe, a laktanyákba és a bekaszmányozott proletárság élénk figyelemmel olvassa és tanulmányozza a rópiratokat s lapokat melyeket erre a célra az általános munkásszövetség ad ki és küld szét a helyi csoportoknak a laktanyákba való szétosztás végett. 1905 decembere óta 210 antimilitarista harcos állítottat Franciaország különböző törvényszékei elé. 56 esetben a vádlottak felmentettek, míg 154 esetben, összesen 112 évi börtönrre elítéltek. A propaganda a legnagyobb buzgalommal folyik az egész vonalon mindaddig, míg el nem söpri a föld színéről a militarizmust és meg nem teremti a jólét és szabadság korszakát.

A MILLIÁRDOS RÉSZTÖRLESZTÉSE.

Carnegie, a sokat emlegetett nevű amerikai milliárdos négy millió font alapítványt tett olyan emberek számára, akik mint betegpólok, vasuti alkalmazottak és partvédők szerencsétlenül járnak. Ezek az emberek addig kapnak támogatást, amíg újra munkába tudnak állni. Haláluk esetében özvegyük és gyermekeik kapják meg a segítséget. Ebből elképzelhető hogy micsoda nagy lehet az a vagyon, amelyet Carnegie ur összeharcolt és amelynek csak csekély hányadát juttatja ilyen lelkiismeretkönyvű résztörlesztésekre.

A TÖKÉS KOCKAZTAT.

Figi Augnet 49 éves munkás, aki hosszú időn át egy festék-alkatrész gyárban dolgozott, a sok mérgező anyag belélegzése folytán gyogyíthatatlan beteggé lett s emiatt elkeseredésben öngyilkosságot követett el. Felvágta karjain az ütőereket és elvérzett.

A szerencsétlen embernek nyolc tagból álló családja volt s kevés megtakarított pénzt nem akarta saját gyógykezelésére fordítani mert tudta, hogy betegsége egy sem gyógyítható s úgy nem lehet munkaképes többé s arra a kevés pénzre, mit megtakarított, családjának szüksége van, hát inkább öngyilkos lett.

Tudatjuk az osztályokkal, hogy a központunk szeptember havi jelentését, kiküldtük. Amely osztály bármely oknál fogva nem kapta volna meg, értesítse arról a központi titkárt.

A jelentéshez mellékelve van a hátralékos előfizetők nevei és címei, kérjük az osztályok titkárait, hogy ezeket osztályuk lapkezelőjének szolgáltatás át.

Egyről másról.

A FANATIKUSOK. — A REPUBLIKÁNUSOK SZÁMITÁSAI.

A Public Ledger, kapitalista-republikánus lap, fanatikuskoknak titulálva azokat, kik a mai csodás ipari rendszer ellen törnek. Hogy a fanatikuskok büntet élénkebb színekkel cseteljen, nem sajnálja a fáradságot s átkutatja az Egyesült Államok statisztikai jelentését az Egyesült Államok iparáról.

Ezek a számok tényleg csodás ipari működésről tanuskodnak s valóban fanatizmus volna az ipari működést megakasztani vagy tönkretenni. Ez a társadalom öngyilkossága volna. Nekünk, szocialistáknak (mert reánk vonatkozik a gyöngéd célzás), nem is szándékunk beszüntetni az ipari tevékenységet. Nem a tevékenység ellen van kifogásunk. A Public Ledger számai, statisztikai kimutatásai elarúlják az okokat, melyek mozgalmunkat életre hívták, megmagyarázzák a célt, melyet el akarunk érni.

A Public Ledger hivatkozik a munkabérekre, melyeket a kapitalisták kiízetnek. Néhány iparágáról a kimutatás:

Iparág:	Egy munkás átl. évi bére:
Sörfőzők	\$719.64
Desztillált likőrmunkások	629.20
Vas és acélmunkások	586.98
Szűjgyártók	575.98
Husvágók	532.96
Kocsigyártók	508.57
Malom munkások	506.83
Bőrmunkások	476.61
Cipészek, csizmadia	466.63
Szivar és Cigaretta készítő	412.61
Szabók	409.87
Szövőipari munkások	307.02
Dohánygyári munkások	282.54

Azok az iparágak, melyekben az átlag munkabér a 282 dollárt nem haladja meg, nincsenek felsorolva. Pedig vannak ilyenek is. De ha a legjobbban fizetett munkának évi átlagos bérért tekintjük is, látjuk, hogy nem haladja meg a két dollárt naponta az év 365 napjára. Annnyit pedig a Public Ledger is beismer, hogy vannak iparágak, így a kimutatásban a legutolsó is, melyben az év 365 napjára átlag 77, azaz hetvenhét cent jut egy munkásaládnak a létfenntartásra. Hetvenhét cent! Tessék ebből élni, ruházkodni, házbéret, orvost fizetni. Ezeknek akar a republikánus párt postatakarékpénztárt létesíteni, ezeknek bankbetéteit akarja a demokrata párt biztosítani és azokat nevezi a Public Ledger, meg a többi kapitalista lap fanatikuskoknak, kik a „csodás ipari tevékenységnek” ilyen következményei ellen küzdenek.

Vajon a munkásoknak ez a csodás ipari működése a kapitalistákra nézve is hasonló eredményekkel jár? A sörgyárak termelt értékeiből leszámítva az összes kiadásokat 6381 sörgyáros részére marad tiszta haszon gyanánt kétszáznegyven millió dollár. Ebből bárki kiszámíthatja, hogy átlag több jut egy napra 77 centnél. Ezért érthető aztán, hogy a kapitalista szócsovek gyűlölik a fanatikuskokat, kik a dolgok jelenlegi állapotával nincsenek megelégedve.

Van még egy érdekes kimutatása a Public Ledgernek, mely valószínűleg véletlenül jutott hasábjára, mert lehetetlen még a legagyalagultabból is feltenni azt, hogy e kimutatással megelégedést tudna kelteni a munkásban a csodás ipari működés eredménye iránt. Szól pedig e kimutatás arról, hogy különböző iparágakban mennyi jut a munkásnak a termelt értékből. De hadd álljon itt a kimutatás:

A sodronygyárakban	dollár minden \$5.50-egy
A sörfőzdékben	\$1.00 minden \$ 5.50-ból.
A vasutaknál	5.50-ból
A ruhakészítőknél	5.25-ből
A vasgyárakban	5.58-ból
A butorgyárakban	6.08-ból
A kötélgyárakban	7.70-ból
A bőrgyárakban	8.20-ból
A sodronygyárakban	10.80-ból
A tejárunknál	16.50-ból
A husvágóknál	16.75-ből
A malmokban	26.35-ből
A fűszerkészítőknél	27.75-ből
A cukorgyárakban	29.33-ből

E kimutatás szerint (ismételjük: ez egy kapitalista és republikánus lap kimutatása), a legjobban fizetett iparban is a munkás munkája gyümölcésének 19 százalékát, tehát nem is egészen egy ötöd részét kapja csak meg, míg némely iparágban 4 százalékánál is kevesebbet. Ezt ismeri be a Public Ledger, de azért csodálkozik, hogy vannak „fanatikuskok”, kik a mai rendszernek végét akarják vetni.

Amint öngyilkosságot volna az ipari tevékeny-

séget megszüntetni, éppugy öngyilkosságot volna a munkásszövetség részéről elvárni, hogy munkája gyümölcésének 4—20 százalékát kapja csak meg, hogy napi hetvenhét centből kiserítse meg családjának fenntartását. Mi nem akarjuk egyiket sem. Sem az ipari tevékenységet abbahagyni, sem hetvenhét centből élni. Mindkető pusztulást jelent. Polytatni akarjuk a munkát, de magunknak tartani meg munkánk teljes gyümölcését. Ha e törekvés „fanatizmus”, úgy jó oka van a kapitalista lapoknak rettegni a „fanatikuskoktól”.

A republikánus párt legnagyobb alakjai éjjel-nappal tartó tanácskozásokat folytatnak Roosevelt elnöknel Washingtonban. Teddynek egyszerűen tudtára adták, hogy a Bryan ellen intézett támadásai nem Bryannak, hanem Taftnek ártnak és ha óhajtja, hogy „örököse” sikerrel végezze be a választási harcot, hát jobb ha hallgat.

A republikánus párt vezetőinek ezen nyílt beszéde keserűséggel és haraggal töltötte el az elnök szívét, aki gyönyörét találja a harcban s aki elég önzően azt hiszi magáról, hogy vadaskürtjének egyetlen harsanása felér legalább is ezer mások által mondott „nagy” politikai beszéddel.

Az egyik dolog, amire a republikánusok számítanak, a katolikusok szavazatai. Azt hiszik ugyanis, hogy a katolikus egyháznak tett bizonyos szívességek „hálas megemlékezéséül” a Philippini szigetek katolikus szavazatát megkapják.

A másik dolog amit számításba vesznek, a Hisgen-Watson-Debs-féle csoportok, amelyek erősen megbénítják Bryan harci táborának egyik oldalát. Figyelemre méltó, hogy a republikánusok sajto mily nagy hü-hót csap a Hisgen és Debs-féle gyűlésekéből.

A republikánus párt élesen látó politikusaik nem félnek Bryan személyétől és kimutatják, hogy ha Bryan „veszélyes” volna is, még sem tehetne semmit, mert a szenátus többsége republikánus. De amíg nem félnek Bryantól, vesztélyt szagolnak a Bryanizmushoz. Félnék attól a „radikalizmus”-tól, amelylyel Bryan körül van véve s amelyben ők a forradalom szellemét látják. Remélik, hogy Bryan „radikalizmus”-ával szemben „radikalizmus”-sal megküzdhetnek éppen úgy, mint a nagy iparok küzdenek unio ellen unioval.

A tervezetében a Szocialista Munkáspárt nem emlegetik. Ezek az urak nem igen sokat tudnak a Szocialista Munkáspártról, de azt — tudatosan vagy öntudatlanul — elismerik, hogy ez a párt nem használható fel a munkásszövetség ártalmára. Az egyedüli megemlékezés e párról akkor történt, mikor e párt az Egyesült Államok elnökévé Préstont jelölte. A jelölésre feloldított az egész kapitalista osztály és az ellenségnek ilyen ordítása a Szocialista Munkáspártra a legnagyobb elismerés.

VÉGREHAJTÓK GYÁSA.

Ki hinné, hogy adósságban fulladozó Hunniának van olyan boldog oázisa, ahol öngyilkos lesz a végrehajtó a tulajdon nyomora miatt. A végrehajtó, ki még a bölcsőjében sem álmódhatik drágább, finomabb Eldorádó, mint Magyarországon, az a jelölzettel csomóba kötött szép bokréjtája az isten kalapjának. Ki gazdakodjék meg Magyarországon, ki építsen emeltes házat, ki vásároljon kövér földeket, ki eresszen ragyogó tokát, ha nem a végrehajtó? Ez a nyájás és finom ur, aki coboly bundában és cilind kalappal jár látogatába Pesten, a vilddenek pedig szebb hintója van, mint a főispánnak. Ez a derek és barátságos bácsi, aki az összes Scheylockok ellen kitoró haragot és gorombaságot bűnbaki békességgel rakja zsebre és amellet áldott türelemmel jön, lát, foglal és pecsétel s szelidebben mondja el, hogy: „senki többet”, mint „ámen”-jeit a pap. Ó az ártatlan Krampusz, akiről a családapák álmodni szoktak, ha nagyon jóllaknak vacsorára. Ó a hivatal vendég. De neki szükséges jó mind e gyűlölet, gorombaság és féltés. Ó annál vidámabb pocokot ereszt, minél több özvegyasszony sirja le rája az ellicált tehénke fölött a radai átkot. Ó azok közül való, kik meghalnak, ha mindenki jól él. De efelől alhatnak nyugton. Az egy képtelen csoda, egy minden kételkedést érdemlő híradás, hogy van egy Bonyhád nevű hely, ahol öngyilkos lett a végrehajtó, mert nem tudott megélni. O, boldog Bonyhád! Olyan kicsiny-e a te nyomoruságod, hogy még egy végrehajtó sem él meg belőle, avagy olyan nagy, hogy hináros mélyével megfojtja a jámbort, ki rajta aratni akar....

NÉPAKARAT

szocialista munkásnap.

Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$3 00
Fél évre	1 00
Negyed évre	0 50
Európába	12 korona
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bef. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Ch. ROTHFISHER, National Secretary.
M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, Oct 13, 1908

PERÉNYI LÁSZLÓ SZÖKÉSÉHEZ.

Perényi László római katolikus plébános teleplező cikkünkötől prűszkölnék az "uri" körmök s a nyárspolgári morál megbotránkozók — a nő fölött. Természetes. Polgári erkölcsi fel-fogás szerint őket behálózni, becülettől megrabolni munkaerejüket kizsákmányolni és azután őket eldobni, nem bűn és ha a megraboló végső elkeseredésében feljajdul — hát ő a "nem tisztességes". Pedig hát Szabó Matild összemérheti tisztességét a megbotránkozó dá-mák bármelyikével. Az ő tisztessége nem is szorul a mi védelmünkre. De jó lesz megjegyezni azoknak, akiket illet, hogy ne dobálko-zanak olyan nagyon azzal a "tisztességgel", mert rajta vesztenek. Könnyen le lehet ám rántani a tisztesség koronáját azok fejéről, akik ma azzal diszelegnek.

Még a mi cikkünk megjelenése előtt a Szabadságban egy néhány soros rövid hír látott napvilágot amely szerint Perényi "bucssu nélkül hirtelen elutazott". Erre, a tényekhez képest nagyon is szerény megjegyzésre, nagy dühvel fordul a Bevándorló a Szabadság tudósítójának, tiltakozik az alattomos meggyanúsítás ellen és azt mondja, hogy mert Perényi nem bucsuzott el a Szabadság tudósítójától, még nem jelenti azt, hogy "hirtelen elutazott". De mi kérdezzük kellő tisztelettel: Vajon az a tény, hogy Singer Mihálytól elbucszott, jelenti-e azt, hogy nem ugyszókött meg? Nem jelenti. Még azt sem jelenti, hogy nem Singer egyengette a szökése útját.

Egyébként itt adunk Perényi László titkos írással írt leveleiből egyet. Édes kis Matyóka!

Látod milyen vagy te! Mert nem irtam mult-kor levelemben, hogy jöjj haza, már azt írod, nem valami nagyon hiányzol nekem. Ha meg azt irtam volna, amit már másnap szerettem volna írni, hogy jöjj már haza, akkor meg az lett volna a baj, mert nem engedlek a testvérednél lenni. Én Matyóka nem irtam semmi olyast, miből arra a következtetésre juthattál, mit soraimból kimagyarázol. De legyen ugy, ha te ugy akard, ha te minden egyebet gondolsz s felteszed rólam, csak éppen azt nem, ami igaz, hogy téged szeretlek. Éppen ugy tész, mintha azért mentél volna el csupán, hogy a boszantásnak eme újabb módját is élvezzed, mert a többire már beleuntál. De mikor őszintén s igazán megmondod utad cél-ját szépen megnyugodtam s örültem neki, mily jól fogod találni magad s engem, ki ezt az örömet neked megszereztem, majd jobban szeretsz. S mi sül ki? az, hogy én vagyok a hibás. No nem baj! hát ne hagyjalak örülni? Minden levedlen van ily szúrás, mely nagyon jól tudod, hogy sért! Jaj! De csalódsz, ha azt gondolnád, hogy én nem tudok ugy tenni. De nem teszem! ... Ném! Azért, mert szeretlek. Így gondolom én. ... Tudod Matyóka, tehetsz, amit akarsz. ... aminhogyan teszsz is. ... elközelíthetsz rólam minden rosszat. ... gondoldhatsz rólam minden kicsinyest. ... megutálhatod velem önönmagamat, de egyet semmiképen sem tudsz elérni. ... hogy én ne szeresselek. Pedig nagy a te hatalmad. ... tudod is. ... csak azt nem akard tudni, hogy

ott kezdődik a mi kettős boldogságunk, midőn e hatalommal élsz s nem visszaélsz vele. Vesd ... ved. ... kicsi Matyóka ágyadat. ... Ahogy veted, úgy fekszünk bele. No de nem folytatom e szomorú hangot. Vasárnap a dok-toroknál voltunk. Sok asszony meg leány vala jelen. Miután a bemutatkozáson hamarosan átéstünk, leültünk hármasba kártyázni. ... No ne félj kicsike. ... Nem nyertem. ... Valahogy félegykor jöttünk haza. Öt órákor meg már hajnali mise volt, gondolhatod rólam, milyen örömet keltem fel. Ma, hétfőn Lajos volt idele a színházba, nekem gyűlésem volt. Köszönik Ilkák a csókokat. ... Hírikének átadtam, meg fog lelni, oly szépen fejlődik. Hát édes Matyó-ka mulass jól és gondolj néha a te Lacidra. Komolyan mondom, ezekkel a butékkal alig lehet egy becsületes mondatot leírni. ... Ugyis ugy hajtja egyik gondolat a másikat fejében, mikor így neked írok, hogy rendes betűvel is dolgozt ad leírni. Így meg mire az ember az egyiket lerajzolja, a másiknak bottal ütheti nyomát. ... No ne haragudj hát, ha sok hiba van benne. Te azt mondtad, hogy akkor jössz haza, majd ha komolyan hívlak. ... Én meg azt mondom, akkor fogadlak téged igazán szerető szívem egész melegével, mikor vissza-jössz a te Laczidhoz.

MAGYARORSZÁGI HIREK.

A "Társadalmi Forradalom" antimilitaristái.
A Társadalmi Forradalom című folióirat egyik számában három cikk és egy vers szolgált az antimilitarizmusról, amiben az ügyesség a hadsereg intézménye elleni izgatást látott. A közlemények többek között azt mondják, hogy "a katonaság formájában szentesített tömeg-gyilkosság éppen olyan gaztett, mint közön-séges rablóbanda által elkövetett rablógyl-kosság." Fölhívja ezért a katonákat, akik az-előtt munkások voltak, hogy gondolkozzanak arról s ahhoz képest cselekedjenek.

Glückmann Miksa és Hermann Salamon szabómunkások vállalták a felelőséget az inkriminált közleményekért. A tárgyaláson Glück-mann érdekes beszédben védekezett s kifejtette, hogy a hadsereg intézményét erkölcselen és barbár intézménynek tartja, amelyet el kell törölni. Kijelentette továbbá, hogy az egyik cikk Tolstoj Leo gróf cikkének hü fordítása.

Az esküdtbírósg marasztaló verdiktje alap-ján a bíróság ígatás miatt Glückmann egy estendei, Hermann pedig nyolc havi állam-fogházra ítélte. Ezt az ítéletet a kuria helyben-hagyta. Most már bizonyos, hogy a hadsereg nem barbár és nem erkölcselen intézmény.

Száz millió az ezerholdasoknak. Wekerle je-lentette be az expozéját, hogy jövő évtől kezdve tíz éven át 10—10 millió koronát fog-nak évente a telepítés céljaira fordítani. Természetes, hogy ennek az ígretnek az alkalmá-ból himnuszok szállanak a koalíciós kormány felé, amely így megmenti a népet a kivándor-lástól, elmagyarosítja az országot és három-színűre pingálja talán még az égboltozatot is. Mindenféle szempontból dicsérik a kormányt, csak éppen abból a szempontból nem, amelyből a javaslat készül: a szegény ezerholdasok föl-ségelésének humanus célját szolgálja ez a né-hány millióeska.

A telepítésekkel ugyanis azt a szomorú ta-pasztalatot szerették Darányiek, hogy a tele-pések nem bírnak fizetni az agrárius földzso-rások-kövefelle árakat. Megszöknek, kivándor-olnak, hátralekban maradnak a telephelyek-ke megajándékozott szegény áldozatok. Az állam tehát a magából akarja felezni azt a különbözetet, ami a telepek teherbírása és a földzso-rások követelése között van. Ez a száz millió tehát nem a magyarság, nem a nép céljait fogja szolgálni, hanem kizárólag eladó-sodott földbirtokosoknak ígert baráti készpénz-ajándék, amely a hívek megjutalmazására való.

Nem volna okosab és olcsóbb, ha a külön-böző jöcímek keresése, panama-alkalmak csinálása helyett egyszerűen a "hazafias" szolgá-latok megjutalmazására néhány száz milliót szavatolna meg a kormány?

A bíróság védi a kapitalistákat. A munkás-ság végső fegyvere gazdasági harcában a sztrájk. Ezzel tudja helyzete javítását kicsi-karni a kizsákmányoló tőkésektől mert a tőké-seknek súlyos károkat okozhat, ha a sztrájk-miatt kötelezettségeiknek nem tudnak eleget tenni. Ettől a veszedelemtől a bíróság töle tel-hetően ugy iparkodik megmenteni őket, hogy a sztrájkot "vis major"-nak, vagyis elhárítha-tatlan erőhatalomnak minősíti, amely a vállá-lkozót szerződése teljesítése alól fölmenti. Igen érdekes viták folytak már erről a modern ka-pitalista termelés nyomán támadt jogkérdésről. Mi a sztrájkot nem tekinthetjük elháríthatá-lannak, mert hiszen azt mindig a munkálató kizsákmányoló tőkéseknek idezi elő s így e nemcsak el nem háríthatatlan, hanem egyene-sen az ő viselkedésének következménye, ami-ért a jog általános elvei szerint felelősséggel tartoznak. De nem azért van osztálybíráskodás, hogy az általános jogelvek érvényesítésével a sztrájk erejét sértetlenül fentartsák. A kapita-lista osztálybírásg feladata, hogy a kapitalista termelést védje meg a munkásosztály támadá-sai ellen s ezért oly jogi minősítést kell adni a

sztrájkknak, amely mellett ennek a munkálató-rának következményei lehetőleg elhárítas-sának. Könnyebben és bátrabban szembeszáll a sztrájkjal a tőkes ha tudja, hogy szerződéses kötelezettségei nem teljesítése miatt kártéríté-sel nem tartozik. Ezért kellett a sztrájkot "vis major"-nak kimondani. Ezzel az indoklással utasította most is el az aradi bíróság a négy évvel ezelőtt lezajlott vasuti sztrájk után azon tömegesen megindított pörök egyikét, amelyek-ben a késedelmes szállítás miatt kártérítést kö-veteltek az áruíróladók az államvasutól. Az íté-letnek a kuria által is jóváhagyott indoklása szerint:

"vis major"-nak tekintendő a munkaadó hi-báján kívül beállott oly sztrájk, amely valamely területen, vagy munkaágban bizonyos időre vagy egyáltalán, vagy az illető eset körülmé-nyeihez képest lehetetlenné teszi azt, hogy a munkaadó a munka elvégzésére alkalmazotta-kat szerzhessen."

Olyan bíróságot pedig ezidőszerint el sem lehet képzelni Magyarországon amely bármily sztrájkról meg nem állapítaná, hogy az a "munkaadó hibáján kívül" állott be.

Külföldi szemle.

A Balkánról. Bosznia és Hercegovina meg-szállott tartományok Ausztria-Magyarország-hoz csatoltattak s a csatolásról e tartományok népét Ausztria-Magyarország kiáltványok út-ján értesítette. Mint Ferenc József a prokla-mációban megjegyzi, a csatolást a két meg-szállott tartomány politikai és kulturális fejlődése tették szükségessé.

Ferdinánd, Bulgária fejedelme Bulgáriát füg-getlen balkán állammak, önmagát pedig az ál-lam cárjának jellette ki. Ezzel Ferdinánd fejedelmének régi álmai váltak valóra. Ugy lát-szik azonban, hogy Bulgáriának fegyverrel kell megvédeni függetlenségét, mert egész Török-országban szenvedélyes hangulat uralkodik Bulgária ellen s bizonyosnak látszik, hogy a török kormány nem fogja elismerni Bulgária függetlenségét és Ferdinándot cárnak.

A reformisták győzelme. Az olasz szociál-demokrata párt mult hó 19-étől 23-ig tartotta 10-ik országos kongresszusát Florenoban. A párt kebelében néhány év óta kemény harcok duznak az integralisták a reformisták és a for-radalmárok között. Ezért a párt az utóbbi két év alatt nem is igen fejlődhetett megfelelő mó-don. A szindikalisták akik minden politikai akciótól távol tartják magukat, kiváltak a párt-ból. Az integralisták szigoruan az osztályharc alapján állva, egységesíteni akarják a pártot. A reformisták nem ragaszkodnak szigoruan a marxista fölfogáshoz s hajlandók a polgári pár-tokkal is szövetekezni. A forradalmárok viszont elleneznek minden mérsékeltbb politikát és radikális eszközökkel akarnak dolgozni. Ennek a három irányzatnak egymás közt való torzsal-kodása meggyöngyöztette a párt harci erejét és fejlődő képességét. A mostani kongresszusan a reformisták győztek.

Az atyuska bujdosik. Az atyuska sehogy se érzi már jól magát a szárazföldön szeretett alattalvi körében. Itt mégis könnyebben hoz-záférközhetnek szeretetük megnyilatkozásával, egy-egy hatalmas bombával. Ezt pedig a min-den oroszok hatalmas ura mindenáron kerülni akarja. Eddig is, ha carszkoje-szeloi börtöné-ből szabadulni vágyott, a tengerre szállt s a hadihajók páncéljai mögött keresett biztonsá-got. Most a finn vizeken egy szigetet vásárolt a cár, hol bombamentes házat építtetett magának amely elég tágas legyen az egész udvar szá-mára. A szigetet gyanus elemek meg nem kö-zelíthetik s a cár azt reméli hogy ott biztonság-ban lehet családjával.

A galíciai kormányzó gyilkosa. Sziczyński, aki Potocki gróftól, Galicia kormányzóját agyonlőtte, a bíróság tudvalegőleg halálra íté-lte. Mint már egy alkalommal megirtuk, a leg-felsőbb bíróság — magasabb kívánságra — föloldotta ezt az ítéletet s elrendelte hogy Szic-zyński elmebeli állapotát meg kell vizsgálni, mert nyilvánvaló, hogy tettét beszámíthatat-lan állapotban követte el. Sziczyński előtt a napokban olvasták föl a legfelsőbb bíróság íté-lését, amit közönnel hallgattat. Sziczyński már korházba szállították elmebeli állapotának megvizsgálása céljából.

A kolera. Rettenetes gyorsasággal terjed tova a kolera Oroszországban. Dühöngése tető-pontját talán még el sem érte Pétervárott és már városi megbetegedéslről beszélnek a táv-íratok. Egy távirat jelentése szerint már Ma-gyarországra is elhúzódott a kolera.

Tolstojt megátkozták. A nagy bölcsész és író az egész művelt világ ünneplésében része-sült nemrég és még egyre érkeznek hozzá az üdvözlések a világ minden tájáról. A tisztele-tnek ilyen impozáns kifejeződése mellett nev-téséges a szent színódus megróvó nyilatkozata, amelylyel a színódus csak a saját tekintélyét ásta alá. Szintóly bárnyu Hergemesnek, a saratovi püspöknek kiátkozó förtvedvénye is. Ez a következőképen hangzik:

— Oh, te kiátkozott és megvetett orosz Judás! Lelkéből kiöltél mindent, ami szent, ami nemes, erkölcsös. Mint egy öngyilkos,

akasztottad föl kárhözott lelkedet a te hiu szellemre és talentumra. Utolsó porcikád-ig erkölcsileg zuhlott vagy és a te filozófiai tanításaid, melyek elhangzottak bűnös ajka-don, megméltézték hazánk értelmiségét. Anatómat mondok rád, te aljas, te hitvány eretnek, aki a te szenvedélyes és romlott eszeddel ezer meg ezer ártatlan lelket tönkre-tettél és az örök romlásba kergettél! Ateok read!

Bizonyos hogy ez az átok árt, de nem Tols-tojnak, hanem a bigott saratovi püspöknek.

A CÁR BÖRTÖNÉBEN.

— Strunsky Róza. —

A mult októberben történt Szent Pétervárott. Egy barátomat, ismert finn író kisértem az állomásra, midőn mindkettőnk elfogtak. Vá-ratlanul és gyorsan történt. A vonat már indu-lóban volt s gyorsan mentünk végig a perro-non, nem is gondolva rendőrré vagy rendőr-kémre, midőn egy rendőr elének lépett s felszó-lított, hogy kövessük a rendőrszobába, mely minden orosz állomáson szokott lenni. Valami bántót éreztem a hatalom e hirtelen megnyil-vánításában. Én egy ebédre voltam hivatalos, barátomnak a vonatra kellett volna már fel-szállnia, mi jögon avatkozhatik bárki a mi ter-veinkbe?

Beléptünk a szobába s ránk zártak az ajtó-t. Ugyan mit akarthattak? Ugy látszott, senki sem tudja. Nem fogtak el bennünket, egyszerűen csak várniunk kellett, míg a kapitány megér-kezik, hogy vizsgálatot indítson.

Később elválasztottak barátomtól s mindket-tőnket fegyveres kísérettel kocsin átszállítottak a fogházba, ahol a folyosón kellett várakoz-nunk határtalanul látszó időn keresztül, már is kimerülve hat órai várakozástól. A gyorsaság nem tartozik az oroszok bünei közé. A folyosó tulsó végén körülbelül husz nevetgélő s tréfal-kozó katonákból álló csoportot láttunk. Nem láttunk egy nőt sem és agódni kezdtünk. Mi-után nevetem koromat s vallásomat jegyző-könyvbe vették (barátom nem volt erre haj-landó, tiltakozott, hogy bármi bünt követett volna el s kijelentette, hogy nem orosz, hanem finn polgár), egy nő jött le nagy megkönyeb-bülésünkre és elvezetett bennünket. Először egy hoszu folyosón mentünk végig, majd szá-m-talan lépcsőn s végre a legfelső emeletre ér-tünk, mely számos szobára volt osztva kapuk-nak látszó ajtókkal. Ismét elválasztottak bará-nomtól, miután kezét szorítottunk. Mindketten külön szobába kerülünk s nem tudtam, mi kö-vetkezik ezután. A szoba, melybe én jutottam, leányokkal volt tele. Valaki hangosan elki-áltotta: "Róza, Róza." és megélelt. Egy fiatal leány volt, ki az előző telek az orosz nyelvre tanított. Minden oldalról körülfogták. "Hol fogták el? Hogyan? Hiszen nem beszél jól oroszul. Egy amerikai!" — hangzott össze-vissza Elárasztottak kérdésekkel. Egy kis leány az ablakhoz szaladt, kezét tölcser gyanánt szá-jához emelve kiáltotta: Elvtársak! Itt van ujra egy Strunsky Róza, amerikai, a Finnland állo-niáson fogták el. Várjatok csak egy percet." Az ablakhoz hívtak. "Jöjjen, bemutatom." — mondá. Minden ablakban fejeket és integető kezeket láttam. Kiáltásokkal üdvözöltek s a kiabálásban tisztán hallottam keresztnevemet. A hang irányába néztem s sötét haját, halovány arcot pillantottam meg. Egy ismerősöm, Sasha volt, kit már rég halottnak hittem. Mosolygott és csókokat dobott felém üdvözléül.

Elhagytam az ablakot s körülnéztem a szo-bában. Tíz ágy volt a falhoz erősítve s nagy asztal a szoba közepén. A falakon ruhák függ-tek s egy könyvszekrényben néhány könyv volt. Egy orvosi könyv, Webbnék műve; Szakszervezetek Angliában. Azonkívül néhány francia s angol szótár. A szoba tisztának lát-szott. Később megtudtam, hogy a leányok bi-zonyos rendszert tartottak fenn, mely szerint minden nap más volt a gondnok és a takarító-ú. Mindegyik tíz köpetet kapott egy napra, mely alig volt elegendő kenyérre. Kommunista háztartást vezettek s egy szerezte be az enni-való valamennyi részére a börtönőr által, ki természetesen hasznot húzott belőle.

Réggel megismertettek az "alapszabálylyal". Ez törvényt, rendet s a munkaórák alatt cse-ndet jelentett. Valamennyi leány tanult. Foly-tatták tanulmányaikat, melyekben az elfogatás megzavarta őket. Egyik jogot, másik nemzet-gazdaságot, a harmadik gyógyászatot tanult. Egy moszkvai nemes leánya orosz nyelvet ta-nított. A nyelvtanulás, kivált a francia és az angol, igen népszerű volt. Valószággal élvezetet nyujtot megfigyelni, miként tartottak rendet. Ha valamelyik beszélgetett vagy zajt csinált a munkaórák alatt, a másik, anélkül, hogy fejét elfordította volna könyvtől, odasugta: alapsz-abály. S a beszéd, a zaj rögtön megszűnt. Ugy tűnt fej nekem itt Oroszország, mint "Alice a tükörben". Minden másként tűnt fel, mint ahogy volt. A börtönök egyetemékké vál-tak s alkotmányos élet folyt a zárt ajtók mö-gött. Szivettépő, örült Oroszország, melyben a gyöngédek keménynyé kell acélosodni s az erőszakos bárnybört ölt magára. Fog-e valaha az ész uralkodni? Itt voltunk tizen, gondol-kodó, önbecsülő nők, kicsiny szobában vas-rácsos ablakok s vasalt ajtók között. Hatalmas zár az ajtón, lábnyi hosszu kulccsal. És még

háromszázban ebben a börtönben. És a fiatal mártírok a veszthelyen! Oly lehetlenség az, amit ők akarnak? Nagy ég, mily örületes volt mindez!

Egy órákor egy kis háromszögletű udvarra vezettek negyven percnyi sétára. Alig voltam lenn néhány percig, nevetem hallottam minden oldalról. "A titkos rendőrség Strunskyt akarja" — hangzott. Meg voltam lepelve. Ilyen gyorsaság szokatlan volt az orosz rendőrség-nél. Valószínűleg darázsészekbe nyultak, gon-doltam mosolygva. Csakhamar megjelent a börtönőr és hívott. Felmentem szobamba hol-miaimért. A lányok elláttak tanácssal s evésre biztattak, mivel a kihallgatás órák hosszúig fog tartani. Gyorsan ettem, mivel égtem a vágytól, hogy a kihallgatás megkezdődjék. Kérdezni, felélni vágytam s megakartam tudni mindent.

Visszajutottam a börtönbe. A rendőrszobá-ban még mindig haboztak. Milyen raffaint módja a kínzásnak! Nem mertek velem szem-ben a végtelenségig menni, de mit nem merész-lének tenni azzal a háromszáz ezer fogolylyal a saját népközből, kiket karmaik között tartá-nak! És ez így van a minden oroszok nagy, civilizált fővárosában. Mi minden nem törté-netik a provinciákban, ahol minden hivatalnok egymagában egy cár? Óh, mártírrá avatott ifjuság!

A lányok körülfogtak. "Mennyi ideig lenn tartottak kedves", mondták s összecsókoltak. "Mit kérdeztek" — folytatták türelmetlenül. "Semmit" feleltem keserűséggel. "Órák hosszat vitakoztam lenn, veszekedtünk, érvel-tünk s ma is csak ott állok, ahol tegnap. Mire való ez a bohózat? Hirtelen felhangzott a börtönökben: "Strunskyt szabadon bocsájtják." A börtönőr kinyitotta az ajtó-t mosolygva mondá, hogy szabad vagyok. Felugrottam. Valamennyien kiabáltak össze-vissza. Az ab-lakból bucsut intettem a többieknek, kik hur-ráztak. Miért is nem vihettek valamennyit magammal? És mi történnik barátomtól? Mi-ért kell neki itt maradni? Miért kell a többinek itt maradni. Rettenetes örültetés! A kapuból még felkiáltottam hozzájuk. Majd megnyílt a kapu s az utcán voltam, egyedül, szabadon. És végtelenül hálás voltam a tapasztaltakért. Lát-tam a szivekben az igazi szeretetet. Láttam az életet, melyet kompromisszum nélkül élnek le. Senki sem ügyelt rám, amint az utcán végig mentem. A lámpák a régi fényvel égtek. De azért minden különös volt előttem. Abban a világban voltam, melyet meg nem értek. Kö-rülvált az az élet, melynek én nem voltam része-se.

Égtem a vágytól, hogy az enyéimhez sies-sek, hogy mindent elmondjak. Mikor egy hín-tóra akadtam, beítem. "A Hotel de Franceba" — szóltam. Felszaladtam a hotel lépcsőin. A kapus szívélyesen üdvözölt. "Itthon vannak?" — kérdeztem. "Tegnap este mindnyájukat el-fogták három vendégükkel együtt" — mondá. Hangom elcsuklott, nem a sírástól, hanem a haragtól. El az oroszok beleavatkozott sorsunkba, melyet oly hosszu időn át csodálattal szemlél-tem.*

(Daily People.)

*) Strunsky Rózát és rokonait, amerikai pol-gárokat csakis az amerikai nagykövetség ér-lyes közbevetése mentette ki az orosz börtö-nökből.

HALADUNK.

A Chicagói Magyar Szocialista Munkás Szer-vezetek I. számú osztálya, szeptember 27-én tartotta meg idej nagy szüreti mulatságát, amely dacára annak, hogy egész nap hideg nyirkos volt a levegő és egész délután szakadt az eső, ugy erkölcsileg, mint anyagilag párat-lanul sikerült. A Teutonia Turner Grove óriási terme ugy megtelt a szocialista elvet pártoló öntudatos közönséggel, hogy a legrégebb ma-gyar mulatságra járók állítása szerint, Chicago-ban ezidig még nem láttak egyútt ennyi ma-gyart. Mennyi lett volna, ha az időjárás kedve-zett volna? A rendezőséghez érkező kimentő-velevek a csöszök részéről fényesen bizonyít-ják, hogy ha az idő kedvez, vagy ötszáz egyén-nel több lett volna ott. A mulatság egész új modorba volt rendezve, amely hajnali négy óráig szórakoztatta az ott levő közönséget s mindenki a legnagyobb meglepéssel távo-zott.

A fent leírt s megtörtént dolgok fényesen bi-zonyítják hogy a természeti elemek sem tartják vissza azokat, kik a munkásság érdekeit szív-őn viselik. Mert e mulatság tiszta jövedelme az utolsó centig a munkásság álmaiból való felrészának költségeire lesz fordítva. Mindjárt az első lépésnél mind azok, kik e mulatságra előre váltották meg jegyeiket azok közül 100 egy negyedére ingyen fogják kapni a Népa-karat, amely az összes öntudatos munkásságé és az ő érdekeikért száll sikra.

Berki C.

Ismételten felkérjük mindazokat, akik elő-fizetési díjat küldenek hozzánk, hogy egy level kíséretében értesítsenek bennünket pontos cí-mülről. Szükséges a fenti eljárás azon indok-nál fogva, miután a pénz utalványon a cím feltüntetve nincs s így az előfizető a lapot nem kapja. Különösen a magyarországi előfizetőket kérjük a fenti kérés betartására.

TÁRCA.

APA ÉS FIU.

— Irta: Csáth Géza. —

Valamelyik téli délelőttön az anatómiai intézet igazgatójának első asszisztense egy embert jelentett be, aki sűrűn akar beszélni a méltóságos urral.

Az igazgató kiüzent, hogy csak pár percig fogadhatja, mert előadást kell tartania. Tényleg a tanterem zsongott már az orvosnövendékekről.

A látogató, magas, jól öltözött, sápadt ember belépett, mélyen meghajotta magát és az igazgatótól csaknem hadarva, beszédbe fogott. Simára borotvált arcáról azt hitette volna az ember, hogy nem is magyar, pedig tiszta kiejtéssel beszélt. Erősen rövidlátó szemei előtt fekete keretű csipetöt viselt.

— Bocsanatot kérek méltóságos uram, hogy háborogtam, de a dolog annyira sűrűs, legálabb is nekem. A nevem Gyetvás Pál, mérnök vagyok és tegnap érkeztem Amerikából. Mikor leszálltam a vonatról, az édesanyám azzal fogadott, hogy az apám már nem él. A halálát jelentő levelet azon a napon kellett volna megkapnom, amikor hajóra szálltam, hogy hazajöjsek... Szóval, megtudtam, hogy az apám kétségtelesen meghalt, még pedig a klinikán.

Az anyám, aki nagy nyomorban volt, mikor hazajöttem, nem tudta eltemetni. Szóval otthagya az apám hallját, mert azzal bíztatták, hogy a klinika eltemeti. Most én utánanéztem a dolgnak és tegnap megtudtam, hogy ide az anatómiai intézetbe szállították a hulláját, hogy rajta az orvosnövendékek tanuljanak. Azt is megtudtam, hogy csak akkor temetik el a hullakát, ha már egészen apróra fölapították s akkor ezeket a csontokat összekeverve, koporsóba teszik. Azt szeretném már tudni, hogy ilyen sors érte-e az apámat, vagy amint az a szolgálta biztatott: talán a csontjait kifőzték és csontvázzá állították össze. Ezt szeretném tudni és kérem a méltóságos igazgató urat, hogy ha így áll a dolog, akkor méltóztassék nekem kiadni a csontvázat vagy a koponyát, de az egész csontvázat inkább, hogy eltemessem... Szóval esedezem igazgató ur, méltóztassék meg néznie, meg van-e az apám csontváza talán, a szolgálta azt mondta, hogy e célra a szép erős csontu hullakát szokták kiválogatni, az én apámnak pedig hatalmas csontjai voltak és olyan magas volt mint én... És az intézet költségeit megtértem...

Az igazgató e hosszú és izgatott beszéd alatt nyugodtan simogatta a szakálát majd csendesen és igen lassan beszélni kezdett: — Hát kérem én megnézhetem, hogy hívták kérem az apját? — Gyetvás Pálnak, mint engem. — Az intézet ugyan nem ad ki hullakát... de ha a csontváza megvan: talán még a főzö-pincében vagy esetleg már össze is állítva, nem vonakodom és az urnak ki fogom adni.

Az igazgató csöngött. Egy fehérkabátos asszisztens jelent meg. — Kérem szépen doktor ur — szólott az igazgató — nézze meg, hogy mult hónapban vagy az azelőttiben dolgoztak-e föl Gyetvás Pál nevű hullát s ha igen, készítettünk-e belőle előadási csontvázat.

Az asszisztens elietett, a tudós pedig helylél kinnálta meg különös vendégé. Öt percnél néma várakozás után, mely idő alatt a vendég idegesen rázogatta a térdét, a tanár pedig zsebre dugott kezével az esős utcába bámult ki, — berontott az asszisztens.

— A hullát kérem meg van a jegyzékben, a belgyógyászatról kaptuk, nálunk lett boncolva a "Cé"-ben. Harmadéveseknek adtam, mert szép volt a skelette; a mult héten maceráltattam a Mátyással és tegnapelőtt állították össze. Igen jól sikerült; boncterembe tettük be — amint méltóztattott mondani — mert az első-évesek a mult hónapban eltörték az egyik boncteremi csontvázat.

A jövevény valami hirtelen görcsös taglejtést tett. A professzor pedig az előbbihez tökéletesen hasonló lassúsággal ismét megszólalt: — Kérem akkor a doktor urat, hogy adassa ki ennek az urnak a kérdéses csontvázat. Majd lesz szives kérem a költségeket a kezzeimhez lefizetni, mennyi is doktor ur? — Ugyebár egy hulla-macerálás és összeállítás harmincöt korona.

Az ember gyorsan kivette az erszényét és gyorsan fizetett, miközben már kevésbé izgatottan, sőt bizonyos vidám megkönnyebbüléssel így szólott: — Tessék, méltóságos ur, köszönöm a sziveskedést, bocsanatot kérek, hogy alkalmatlan-kodtam. Ajánlom magam.

A mérnököt a boncterembe vezették, ahol az egyik sarokban ott állt a "kérdéses" csontváza. Hatalmas, erős csontu, gyönyörű koponyájú porcelánférré főzött skeletum.

Az idegen egy ideig csodálkozva nézett rá. Valószínű, hogy csontvázat még nem is látott. Körülnézett előlől-hátulról, megforgatta az állványán, végigsiklottak az ujjai a bordáin, megapogatta a rugókat, amelyek az álcapsot kö-tötték a fejhez, azután gyámoltalanul nézett a szolgálóra és az asszisztensre.

Az asszisztens dicsérni kezdte a koponyát, mire az idegen hirtelen kíváncsi lett az anatómiai tanulságokra. De a fehérkabátos ember hamarosan elbucsozott, mert az előadásor volt dolga.

Az öreg szolgálta úgy érezte, hogy vigasztalni kell. A tudományát szedte elő. — Ilyen gyönyörű skelett kérem már régen nem tanálkozott; mondta is a Gyuri, aki a II. számú anatómiában van: ezt a hullát, Mátyás bácsi, szeretném elvinni maguktól.

Az idegen lehorgasztotta a fejét és lóbalni kezdte a csontváz lábát. Az csörögve lengett ide-oda. Majd a szemüregébe nézett sokáig, kezdte rágni az ajkát.

Az öreg címikus Mátyás, aki harminc esztendője dobálta ide-oda a hullakát és mást se tett, jól látta, hogy az urnak könyezik a szeme és ő maga is kötelességszerűen elérzékenyült: — Talán valami rokona tetszett lenni a nagyságos urnak? — Az édesapám volt.

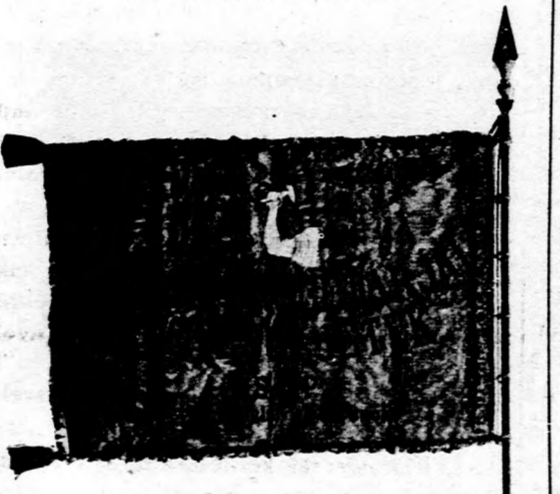
— Az apja. Hm, hm. Hát bizony... Erre azután elhallgatott. Egy ideig csendben állott ott a csontváza nézve.

A csontváz fia néhány pillanatig azt hitte, hogy mondania kell valamit, azt hitte, hogy azt a különös levél gondolat- és érzelme-vihart, melyet a lelkébe készülődni érezett, ki kell engednie.

De a vihar mielőtt jött volna, elismult a tisztá, fehér porcelánoktól csillogó boncteremben; a bánat, a halál fájdalom elillant és fölolvadt a nagy ablakok világosságában. A mérnök mintha egyszerre csakhamar meggondolta volna magát, megfogta a csontvázat az állvány vasrudjánál és cipelni kezdte az ajtó felé. Elszántan sietett előre furcsa terhével, miközben szeméit lesütötte, mintha pirult volna az édesapja miatt.

Keresztülment a nagy folyosón és még néhány elkésett orvosnövendék látta, amint viszi a csontvázat, melynek kezei, lábái valami különös táncot jártak, amint a borotvált arcu ember ügyetlenül magához ölelte. A fiu az apját.

FEL A VERSENYRE!

A St. Louisi Marx Károly Szocialista Munkás Szervezet Női Osztálya, áthatva a szocializmus nagy igazságaitól, hogy a szocialista eszméket a magyar munkásság minél szélesebb rétegeiben terjessze és hogy ezen eszméket hirdető lapot, a Népakaratot határozottabban támogassa, gyönyörű himnusz, vörös selyem zászlót készített, amelyet az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség azon osztályának ajánl föl, amely osztály

1908 DECEMBER 31-ig a legtöbb új fél éves előfizetőt szerez a NÉPAKARAT részére.

Bármely osztálynak legtöbb előfizetőt gyűjtő tagja pedig egy gyönyörű vázát kap jutalmul.

Nemes versenyre hívjuk fel elvtársainkat, versenyre, amelyben a győztes csak egy lesz: a forradalmi szocializmus.

Felhívjuk az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség összes osztályait, hogy vegyék ki méltó részüket a versenyből s iparkodjanak megszerezni a forradalom vörös lobogóját, mert minél derekasabban veszik ki részüket a versenyből, annál több harcost állítanak csatasorba küzdeni azon eszmékért, amelyek e zászlóra vannak felírva.

Hisszük, hogy Szövetségünk minden osztálya lelkesedéssel veszi ki részét a kiérdemeltől, amelynek eredménye mindnyájunk győzelmé lesz.

Fel a versenyre a zászlóért, a Népakaratért, a szocializmusért!

A New Brunswickban megtartott rendkívüli kongresszus kizárta a szövetség kebeléből azokat az elizabéthportiakat, akik az általuk kiadott röpirattal azonosították magukat. Az V. osztály azon tagjait azonban, kik a körirattal nem azonosították magukat, természetesen nem zárta ki. Szövetségünknek továbbra is tagjai maradtak a következő elvtársak:

Mrs. Jankulow, Oppmann M., Krausz M., Jankulow Gy., Trauner A., Witteka J., Jankulow A. és Gerencsér József elvtársak.

Tudatjuk szövetségünk összes osztályaival, hogy a pittsburgi szervezet Deák Ferenc elvtársat jogaiba visszahelyezte, mert Deák elvtárs sértő állításait visszavonta.

MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG KIVETÉSI ROVATA.

Szövetségünk osztályaira a következő havi kivetés járul. Kérjük a. osztályokat, hogy az összegzet postafordultával küldjék be.

Beteg neve	Osztály	Nap	Segély
1. Grün József	1.	17	22.66
2. Waldman A.	1.	17	22.66
3. Hédevény János	2.	10	13.33
4. Horváth Mária	2.	23	30.67
5. Valys Józsefné	3.	9	12.00
6. Szabó Pál	4.	13	17.33
7. Csontos János	5.	6	8.00
8. Müller Viktor	5.	7	9.33
9. Jónás Ferenc	6.	24	32.00
10. Palkovits József	6.	4	5.33
11. Nagy Andrásné	6.	9	12.00
12. Uj József	6.	12	16.00
13. Klementi József	8.	27	36.00
14. Klementi József*	8.	1	—67
15. Gyárfás István	8.	9	12.00
16. Mester Antal	8.	33	43.99
17. Ruby József	8.	6	8.00
18. Nagy Károly	8.	4	5.33
19. Ruhocz Mária*	8.	12	8.00
20. Tóth Mihály	8.	13	17.33
21. Ujváry Mária*	8.	6	4.00
22. Rettig Julia	8.	18	24.00
23. Stefancsok Pál	8.	7	9.33
24. Jókuty János	8.	5	6.67
25. Piskor Gyula	8.	14	18.67
26. Földy Sándor*	9.	45	30.00
27. Lovász István	10.	16	21.33
28. Weisz Ede	11.	14	18.67
29. Kéry Sándor	14.	7	9.33
30. Takács Ferenc	15.	38	50.67
31. Mandl Jánosné	16.	6	8.00
32. Laskay Lajos	16.	9	12.00
33. Daragó István	18.	30	40.00
34. Pollák Bertalan	19.	5	6.67
35. Szabó János	19.	12	16.00
36. Spitzer József	21.	11	14.67
37. Pintér István	22.	12	16.00
38. Vízokay György	22.	5	6.67
39. Hornyák Mihály	25.	13	17.33
40. Kiss Ambrus	25.	14	18.67
41. Knaup Gizella	26.	11	14.67
42. Fekete József	26.	6	8.00
43. Bauer János	26.	13	17.33
44. Szabó Antal	26.	4	5.33
A *gal jelzett félsegély összegeve	64	42.67	
Az egészségély összegzeve	513	683.97	

Teljes összeg	577	726.64
Intéző bizottság uti költsége		4.50
Intéző bizottság postaköltsége		8.86
Irodatartási átalány		7.00
Irodafelzerelési cikkek		5.40
Nyomatványok, levélpapír		7.50
Összesen	\$759.90	

¼ évi kalauz járulék	28.65
Szervezési járulék	27.25
Pénztárnok fizetése szeptember hórol	5.51
Titkár fizetése szeptember hórol	27.25

Fő összeg \$848.56
\$759.90 fizet 534 egész és 17 féltag. Egész tag fizet \$1.41, féltag fizet 71c.
\$88.66 fizet 551 tag egyenlő arányban 16c.
Tehát egész tag fizet \$1.57. Féltag fizet 87c.

Taglétszám mult hóban	583
Felvértett	24
Összesen	607
Töröltetett	49
Jelenleg van tag	558
Felfüggesztve	7
Kivetés elszámoltatott tagra	551
Kivetés utján bejön	\$853.17
Kivetett összeg	848.56

Kivetési többlet \$004.61
Marossy István, központi titkár.

NYILATKOZAT.

Az intéző bizottság 1908 október 4-én tartott rendes havi gyűlésén kijelenti, hogy a M. B. Sz. központi irodát hiány nélkül átvette.

És a jelen időben fiangó gyűlölködések mi a Newarkon volt intéző bizottsági tagtársakra vonatkozik alaptalanlag nyilvánul az ügykezelésre vonatkozólag.

Az intéző bizottság.

A XVII. osztály szeptember havi jelentése.

Osztályunk e hó 5-én tartotta a Lassalle ünnepélyt melynek tiszta jövedelmét, \$8.60-et beküldtük a Népakaratnak. Tartottunk továbbá 6 képző- és 2 üzleti ülést. Osztályunk két mulatság rendezését határozta el. Október havában rethorikai tanfolyamot kezdünk meg, melyen minden st. louis elvtárs résztvehet. Osztályunkba lépett 3 új tag. A lapnak szerzettünk egy negyedéves folytatólagos és egy negyedéves új előfizetőt. Taglétszámunk 25. Bevétel: \$64.00 kiadás: 61.60, egyenleg \$2.40.

Kundl József, Fábry J., bizalmiférfiak.

A "Népakarat előfizetési ára:
Egész évre 2 dollár
Fél évre 1 dollár
Negyed évre 50 cent

EGYLETI HIREK

AZ OSZTÁLYOK FIGYELMÉBE!

Felkérjük szövetségünk összes osztályait, hogy a szükséges mennyiségű tagsági könyveket rendeljék meg s az azokról járó összeget a rendelés alkalmával küldjék be. Amennyiben a tagsági könyvvel a pártbélyeg formája is megváltozott, kérjük azon osztályokat, melyeknek még el nem adott pártbélyegjeik vannak, hogy azokat ujjakkal cseréljék be.

A központi titkárság.

Az első osztály f. hó 17-én, szombaton este 8 órakor rendkívüli ülést tart.

A II-ik osztály tagjait fölkérem, hogy az e hó 17-én este 8 órakor tartandó rendes havi ülésen okvetlen megjelenjenek. Titkár.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség VII. osztálya (Schenectady, N. Y.) értesíti ugy a helybeli, valamint a környéki magyarságot, hogy október havában ANGOL ISKOLÁT nyit, hogy alkalmat nyújtson mindenkinek az angol nyelv elsajátítására.

Bővebb felvilágosítással a szervezet titkára szolgál.
J. Buck, 13 Bakus St.

Szövetségünk XIX. osztálya, (Chicago, Ill.) 1908 november 1-én, a PARK CASINO-ban, (606-10 N. California Ave és Division St. sarkán) NAGY SZÜRETI MULATSÁGOT rendez, melyre a chicagói magyarságot tisztelettel meghívja a Rendezőség.

A St. Louisi Marx Károly Munkás Önképző Egylet magánhelyiségében folytatólagos RETHORIKAI ELŐADÁST rendez. Előadó Zerman Ferenc elvtárs. Előadások a hónap első és harmadik csütörtökjén este 8 órakor tartanak.

Első előadás október 15-én lesz.

NEPGYÜLÉSI TUDOSÍTÁS.

A Chicagó-Burnsidei Szocialista Munkás Szervezet (XXII. osztály) f. hó 4-én nyilvános népgyűlést tartott a Haan-féle Hallban.

A szép számmal megjelent munkások gyűlést Róza János elvtárs nyitotta meg aki felkérte a jelenlevőket egy ülésvezető és jegyző választására. Ülészvetőnek egyhangulag Róza János, jegyzőnek Répás István elvtársak választottak meg. Elnök kéri a jelenlevőket, hogy türelemmel hallgassák meg a szónokokat, akik időt és fáradságot áldoznak, hogy a munkásokat érdekeik utján haladni tanítsák.

Kovács Jenő elvtárs összegezte röviden a gazdasági válságot Friedman elvtárs pedig bemutatta a mai társadalmi rendet a maga valóságában. Végül Gaal Sándor elvtárs beszélt, aki másfél óras beszédében ismertette a Népakarat és a polgári lapok közötti különbséget s hangoztatta a szervezkedés égető szükségességét, mert csakis egymással tömörülve küzdhetjük ki céljainkat.

A gyűlés három órai tartam után véget ért és három új tag lépett be szervezetünkbe.

Répás István, jegyző.

REGÉNY.

A Kreutzer-Szonáta

Irta: Tolsztoj Leó gróf.

(Folytatás.) (31.)

Igy végződött legujabb perpatvarunk. Vasárnap eljöttek a meghívott vendégek és Truchacsevski és nöm még egyszer együtt játszottak.

XXIII.

Azt hiszem fölösleges mondanom, hogy nagyon hiu voltam. Mi célja életünknek, ha a hiúság nem ösztökélné bennünket? Ez okból ezen a vasárnapon mindent elkövettem, hogy az ebédnél és a zeneestén mentül több izlést fejtsék ki. Az ebédhez magam vásároltam mindent és a vendégeket is magam választottam össze.

Hat óra tájban kezdtek a vendégek érkezni; Truchacsevski kifogástalan fekete öltözetben, gyenge tűző gyémánt inggombokkal jött el. Fesztelenül viselkedett. Minden kérdésre a megelégedés mosolyával szellemesen válaszolt, ami rá nézve kedvezőtlen volt; mind ezt most különös élvezettel figyeltem meg, mert mint annak meg kellett engem nyugtatni és be kellett nekem bizonyítani, hogy nöm szemében oly mély fokon állott, ameddig nöm, miként ő mondta, nem süllyedhetett.

Nem annyira nöm biztositásáért, mint inkább amaz éles fájdalom miatt, amelyet nekem a féltékenység szerzett, nem engedtem meg magamnak, hogy újra féltékeny legyek. Mind ennek ellenére nem voltam természetes sem a zeneésszel, sem nömlem természetesen az ebéd egész ideje és az este egy része alatt, mielőtt a zeneelőadás kezdetét nem vette. Akaratom ellenére minden mozdulatukat figyelemmel kísértem.

Az ebéd, mint rendesen minden ebéd, unalmas volt. A zene elég jókor kezdődött. Truchacsevski hegedőjeért ment, míg nöm a zongorához sietett és a hangjegyek között keresgélt. Ó, mennyire eszembe jutnak ez este legcsekélyebb részletei! Még emlékszem, hogyan hozta

el a hegedüt, hogyan nyitotta ki a dobozt, hogyan vette ki belőle a hangszeret és hogyan kezdte hangolni. Szemem előtt lebeg nöm, mint ült le a zongorához közömbösséget színlelve, amely alatt nagy féltékenységre rejtőzött, amely féltékenység különösen hiányos zenei tudományának volt tulajdonítható. Ezzel a hamis arckifejezéssel ült le a zongorához s ezzel kezdetét vette a rendes bevezetés, a pizzicato és a hangjegyek elrendezése. Még emlékszem, hogyan néztek aztán egymásra, milyen pillantást vetettek a hallgatóságra, amely helyét elfoglalta. Néhány szót váltottak egymással s a zongora meg a hegedű első hangjai elszállottak.

Beethovennek Kreutzer szonátáját játszoták. Ismeri-e ön az első presztót? Ismeri ön? Ah...

Poszdnisev mélyen felsőhajtott és sokáig hallgatott.

— Borzasztó ez a szonáta! Különösen ez a presztó! Egyáltalában borzasztó dolog a zene! Micsoda a zene? Miért műveli azt, amit művel? Azt mondják, hogy a zene fölemeli a lelket. Ostoba! Hazugság! Hat, borzasztóan hat, (magamról tudom), de csöppet sem emeli föl a lelket. Nem hat sem nemesítően, sem lealjasítóan, hanem felingerlően, hogyan is mondjam? A zene elefedtetni velem valódi helyzetemet. Elragad olyan állapotba, amely nem az enyém. A zene behatása alatt valóságos vélem érzem azt, amit nem érzek, megtehetni azt, amire nem vagyok képes. Azt hiszem, a zene épp úgy hat, mint az ásitás vagy a nevetés: nem vagyok álmos, de azért ásitok, mert mást ásitani látok; ok nélkül nevetek, hogyha mást nevetni hallok. A zene abba a lelki állapotba ragad el, amelyben az az, aki ezt a zenedarabot megírta. Lelkem összevegyül az övével és érzésről-érzésre követem őt.

Miért van ez? nem tudom, de az, aki a Kreutzer-szonátát megírta, Beethoven nagyon jól tudta, hogy miért volt egy bizonyos lelki állapotban, amely bizonyos cselekedetekre késztette és ez az oka annak, hogy ő rá nézve volt értelme, de én rá nézve semmi, de semmi értelme sincs! És ez az oka annak, hogy a zene eredmény nélkül való izgatottságot idéz elő. Tegyük föl, hogy a zenekar egy katona indulót játszik. A katona az induló mellett ütemben lép és a zene betöltötte rendeltetését. A zenekar egy táncdarabot játszik; bevezetem a táncot és azzal a zenekar betöltötte rendeltetését... De az a másik zene izgatottságot idéz elő és amit az embernek tennie kellene, az nem áll módjában az izgatottságban s ezért oly veszedelmes a zene, ezért oly borzasztó a hatása.

Kínában a zene a kormány szabadalma és így kellene lenni mindenütt. Szabad-e megengedni, hogy akarki hipnotizáljon annyit embert és aztán azt tegye velük, ami neki tetszik s különösen, hogy a hipnotizáló a legelső jötmén, erkölcselen legyen? Ez borzasztó hatalom egy nem tudom kicsodának kezében.

Lehetséges-e például ezt a Kreutzer szonátát, különösen az első presztót — és van még igen sok más hasonló darab — szalonokban, melyen kivágot ruhában ülő hölgyek előtt eljátszani, a zeneművet befejezni, megtapsolni és aztán más darabot kezdeni?

Ezeket a dolgokat csupán bizonyos fontos alkalmaknál lenne szabad eljátszani, oly esetekben, amidőn a zene karakterének bizonyos helyzetet akarunk előidézni, amely nem felel meg sem az időnek, sem a helyzetnek és amely semmiképp sem elégíthető ki, lehetetlen, hogy veszedelmesen ne hasson.

Különösen én rá borzasztóan hatott ez a darab. Azt lehetett volna hinni, hogy új érzések, új képességek támadtak bennem, amelyeket azelőtt nem ismertem. "Ah, igen ez így van... nem úgy, ahogyan eddigél láttam és éreztem." Ime így kell "lenni", gondoltam magamban.

Mi volt az az új, amit ily módon megtudtam? erről nem adtam magamnak számat, de ennek a határozatlan állapotnak tudata szinte boldoggá tett. Ebben az állapotban a féltékenységre nem volt többé helye. Az embereket egészen más világításban láttam. Ez a zene elragadott oly világba, amelyben a féltékenység ismeretlen volt. A féltékenység és azok az érzések, amelyek azt előidéztek, oly hászontalanságnak látszottak nekem, amelyekre még csak gondolni sem volt érdemes.

Ere presztó után az andante és végül a gyenge finálé következett. Azután a vendégek kérésére még egy Ernst-féle elegiát és még néhány más darabot játszottak. Ezek is elragadóak voltak, de tizedrészt annyit benyomást se tettek rám mint az első darab. Könnyűnek, jókedvűnek éreztem magamat egész este.

Ami nömöt illeti, még sohasem láttam őt ilyennek. Láttam ragyogó szemét, fénséges arckifejezésének szigorúságát miáltal játszott, aztán édes, meghiús és boldog mosolyát, miután a zene véget ért; mind ezt láttam, de nem tulajdonítottam neki nagyobb fontosságot, azt hiszem, hogy ő ugyanazt érzi, amit én, hogy ő benne úgy, miként én bennem, mintegy ködbe burkolva, új érzések támadnak. Majdnem az egész estén át nem éreztem féltékenységet.

(Folytatjuk.)

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

Akron, O. Huszer F., 377 So. Broadway, Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Brooklyn, N. Y. J. Havassy, 34 Stagg St. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Berwick, Pa. E. Kömüves, 1210 2nd St. Buffalo, N. Y. Klopis J., 71 Kail St. Baraberto, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. John Juhász, 1941 Central Ave. Chicago, Ill. L. Nagy, 1230 So. 41st Court. Columbus, O. J. Jergasits, 253 2nd St. Davenport, Ia. Janka István. Erie, Pa. Tóth Béla, 54 W. 19th St. Elizabethport, N. J. Oppmann M., 139 Ripley Pl. Hartford, Conn. M. Schultze, 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Colins St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1344 National Ave. Mc Keesport, J. Papp, P. O. B. 200. Newark, N. J. Gazdag J., 298 Candem Street. Newark, O. Turuc Pál. North Tonawanda, N. J. Mayer, 229 Frederika St. New Brunswick, J. Kováts, 41 Somerset St. New York, N. Y. Szerkesztőség és kiadóhivatal, 516 E. 6th Street. New York, N. Y. Hercegh L., 342 E. 68th St. Oakland és vidéke, Cal. Almássy F., 484 25th St., Oakland, Cal. Passaic, N. J. Bujáky János, 14 Grand St., Garfield, Philadelphia, Pa. L. Parker, 911 W. Marshall St. Peoria, Ill. Takács S., 625 Fishgate St. E. Pittsburg, Pa. K. Sipek, 340 Electric Ave. Schenectady, N. Y. Friedmann L., 207 Orchard St. St. Louis, Mo. Kish György, 162 Miller St. San Francisco, Cal. F. Dobronkai, 1363 Minna St. Springfield, Ill. Szívós J., 613 N. 11th St. Ezekben kívül az egyes szervezetek által megválasztott saját bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyugtázni.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetés mikor jár le? Ha igen, úgy kísérje figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HONAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

EGYLETI KALAUZ.

I. osztály. New Yorki Szocialista Munkásszervezet egyélti helyisége 516 E. 6th St. Üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik szombatján. Minden szombat este vita vagy felolvasás. Vendégeket szívesen fogad a szervezet. II. osztály. New Yorki Szocialista Munkásszervezet II. oszt. helyisége 404 E. 6th St. I. em. Minden szombat este vita vagy felolvasás. Vendégeket szívesen fogad a szervezet. III. osztály. Brooklyn Magyar Szoc. köré 5 Boerum St. (Soe. Labor Club helyiségében) van. Titkár Karl Stefankó, 53 Shore St., hová minden levél intézendő. Képzőközpontja tartja minden hétfő harmadik szombat este 8 órákor. V. osztály. Elizabethport Szoc. Munkás Szerv. Gyűléseit tartja a Knoll-Hallban, 463 East Jersey St. Minden 3-ik szombatján vita vagy felolvasás. Utolsó szombaton üzleti ülés. Titkár Oppmann M., 518 Court Street.

VI. osztály. Newark Szoc. Munk. Szerv. Üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik szombatján és a többi szombaton vita vagy felolvasás 20 West St., Plavetzky szalon helyiségében. Titkár Szőke József, 46 Hamterdon St. VII. osztály. Schenectady-i Szocialista Munkás Szerv. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombatján és minden hétfő negyedik vasárnapján délelőtt 9 órákor 13 Bakusz Street, Buck elvtársnál. Titkár Buck J., 13 Bakusz St. VIII. osztály. Pittsburg és környéke Szoc. Munk. Szerv. Minden hétfő 2-ik vasárnapján tartja üzleti gyűléseit és minden szerdán este vitáit vagy felolvasásokat tartja magánhelyiségében, 210 Electric Ave. Titkár Majkuth F. Levelező titkár A. Weisz, 610 Sycamore St. E. Pittsburg, Pa. A szervezetet érdeklő levelek ide címezendők. IX. osztály. McKeesport Magyar Szoc. Munkás Szerv. magánhelyisége 149 2nd St. Üzleti gyűléseit minden hétfő 3-ik vasárnapján délelőtt, minden harmadik vasárnap este tartja. Levelező titkár M. Braun 401 Jerome Street, kizárva a szervezetet érdeklő levelek intézendők.

X. osztály. San Francisco Szoc. Munkás Szerv. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombatján, a többiekben vita vagy felolvasás. A szervezet helyisége 883 McAllister St. Titkár Stern M., 399 Scott St., Szerkesztőnk érdeklő leveleket kérnem ide címezni. XI. osztály. Cleveland Magyar Szoc. Munk. Szerv. (Hungarian Branch of the Socialist Labor Party.) Titkár Erben J., 2819 Detroit Ave. Minden a szervezetet érdeklő levelek ide küldendők. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombatján, 1949 W. 25th St. magán-helyiségében. XII. osztály. Milwaukee, Wis. Szoc. Munkás Szerv. Titkár Ifj. Mayer József, 512 1/2 Reservoir Ave. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnap délután, "Hoffmann Hall", cor. 4th and Chesnut St. XIII. osztály. Phila. Lev. tít. Tudor J., 461 Myrtle Street, hová minden a szervezetet érdeklő levelek címezendők. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor, 800 Parrish St. (magán-helyiségében) Minden szombat este felolvasás vagy vitastély.

XIV. osztály. Buffalo Szoc. Munkás Szervezet. Levelező titkár J. Konecs, 36 Hoffman Pl., hova a szervezetet érdeklő levelek intézendők. Gyűlések, felolvasások és vitastélyok minden csütörtök este magánhelyiségében 1905 Niagara St. XV. osztály. A St. Louisi Marx Károly Munk. Önképző Egylet. Egyélti magánhelyiség 1717 South Broadway. Nyitva minden este. Üzleti üléseit tartja minden negyedik csütörtök este 8 órákor. Az első és harmadik csütörtökön retorikai előadás a többi csütörtökön vita vagy felolvasás. Titkár M. Spitzer, 1430 So. 3rd Street. A dalárdá dalorait tartja minden vasárnap d. e. 10-12-ig. Titkár Reich J., 2018 So. 11th St. XVI. osztály. Baltimorei Locusponti Szoc. Munk. Szerv. Gyűléseit tartja minden harmadik, havi üléseit pedig minden 3-ik vasárnapján a hónapnak, délelőtt 10-12-ig. Titkár Ch. Varró, 14 N. Hurayak St. XVII. osztály. St. Louis north sídei Szoc. Munkás Szervezet: üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik sz. rdáján, magánhelyiségében, 2412 N. 14th St. Minden hétfőn este vita vagy felolvasás. Titkár Lacy J., 2401 N. 9th St., hova minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. XVIII. osztály. Springfield Ill. Szoc. Munk. Szerv. Gyűléseit tartja 2019 N. 10th St. Titkár Gy. Németh András, kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek címezendők. XIX. osztály. Chicago Szoc. Munkás Szervezet. (Hungarian Branch of the S. L. P.) Magánhelyisége 608 Fulton St. Üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. Minden szombaton este vita vagy felolvasás. A szervezetet érdeklő értesítések C. Berki, 371 Park Avenue, levelezőhöz intézendők. A dalárda dalorait tartja minden vasárnap d. e. 9-12-ig a Fulton St. 608 sz. alatt levő helyiségében.

XX. osztály. Cincinnati-i Szocialista Munk. Szerv. Az üzleti gyűléseit tartja minden hónap negyedik vasárnapján d. e. 9 órákor. Minden vasárnap d. e. vita vagy felolvasás 1431 Wallnut St. alatt. Titkár P. Fihlinger, 219 Odeon St. XXI. osztály. Akron, O. Lev. titkár Huszer F., 377 So. Broadway, kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXIII. osztály. New Brunswick-i Szoc. Munkás Szerv. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján magánhelyiségében, 303 Neilson St. Titkár F. Devisz, 301 Neilson St.

XXIV. oszt. Erie, Pa. Titkár Waída B., 1220 W. 18th Street, kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXVI. oszt. Oakland és Vidéke Szoc. Munk. Szerv. Lev. tít. Fleischer S., 911 Broadway, Oakland Cal. Üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 és fél órákor. Minden hétfő 3-ik vasárnapján vita vagy felolvasás tartatik 337 12th St. (Castle Hall), Oakland, Cal. XXVII. oszt. Peoriai Magyar Szoc. Munk. Szerv. Levelező és pénzügyi titkár Izsák S., 625 Fairholm Avenue, kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. Minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órákor havi- és minden 1-50 vasárnap d. u. vita, felolvasás és számtan tanítás 2907 Adams St. XXVIII. osztály. Chicago Szoc. Munk. Szerv. 2-ik oszt. Titkár L. Ritzinger, 3441 So. Halstead St., kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXIX. oszt. Newark, O. Szoc. Munkás Szerv. Üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, 389 Baltimore St. alatti magánhelyiségében. Lev. titkár Turuc P., cor. Cedar and Washington St., kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXX. osztály. Columbus, O. Marx Károly Önképző Kör. Titkár, Jergasics János, 253 Second St., kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXXI. osztály. Allegheny, Pa. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik szombatján este 8 órákor. Képzőközpontja tartja minden hétfő és harmadik szombat estején tartja a szervezetet magánhelyiségében, 805 East St. Titkár S. Nyírő 805 East St., hová minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők. XXXII. oszt. Bridgeport, Conn. Lev. titkár L. Sido, 53 Cherry St Minden szombaton este képző gyűlés. A rendes havi üzleti üléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, d. u. fél 3 órákor magán-helyiségében, 257 Howard Ave. XXXIII. oszt. E. Chicago, Ind. Titkár Gyurgycsik János, Box 436. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3-10. Minden vasárnap vita és társas összejövetel. Helyisége a Szász-féle Hallban van. XXXIV. osztály. Cleveland East Side Szoc. Munk. Szervezet. Gyűléseit tartja minden hónap első csütörtök este 2005 E. 79th St., saját helyiségében. A többi csütörtök esteken vita vagy felolvasás. Titkár Blasko J., 1754 Fulton R. D., kizárva minden a szervezetet érdeklő levelek intézendők.

XXV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Frantwain 207 Sunseot St. Gyűléseit tartja minden hétfő harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave. XV. osztály. East Pittsburg, Pa. Elnök Gross H. H. és lev. titkár Székely Imre, P. O. B. 242 E. Pittsburg. Pénztárnok J. Braun, Box 101 E. Pittsburg, Pa. Orvos dr. Crandell, Braddock Ave., Turtle Creek, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnap 1 délelőtti órákban 210 Electric Ave. XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök MandelJános. Pénztárnok Kish György(lakik 162 Miller St.) Titkár Lahman István 1811 So. 11th St., hová minden az osztályt érdeklő levelek küldendők. Orvos S. S. Kohn 208 Souldard St. Rendel délelőtt 10-től 12-ig d. u. 4-től 8-30-ig Telephone Kinloch Central 9299-L. Bell Sidny 2215. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap délután 2 órákor, 1066 So. 7th Street. XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. p. u. titkár Koppány Gy. 324 Calvert St. Lev. titkár Földi L. 711 Fairmond Ave. Hivatalos orv. Dr. Steiner S. 851 N. 5th St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, délután 2 órákor 800 Parrish St. (magán-helyiség.) XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand St., pénztárnok Lax Izidor, 456 Newark St. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombat este, képző gyűléseit minden hétfő 3-ik szombat estején. XIX. oszt. Passaic, N. J. Elnök Pollák B., p. u. és levelező titkár Wache B. 186 4th Street, hová minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Pénztárnok Bujáky János, lakik: 14 Grand Street, Garfield, N. J. Hivatalos orv. Dr. Hajtinger Kálmán. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 4 órákor 2nd Ave., Molitorisz-Hallban. XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 200 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor 257 Howard Ave. XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz István, 13774 Minna St. Pénztárnok Dobronkai F., 1363 Minna St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik és harmadik szerdáján este 8 órákor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében. XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsék J. p. u. és lev. titkár Csillag J., 131 Levering St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok J. Pintér 426 Main St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 órákor a pénztárnok lakásán. XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár Caj A., 1519 Warner Street. Allegheny Gyűléseit tartja minden hónap harmadik csütörtökjén 803 E. Street magánhelyiségében. XXIV. oszt. Berwick, Pa. Elnök Hoffenberg J. p. u. és lev. titkár Kömives J., 1210 2nd Ave., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXV. osztály. Franklin-Furnace, N. J. Titkár A. Kiss, P. O. B. 339. Elnök Nagy Károly. XXVI. osztály. Newark, O. Elnök Turucz Pál. Pénz: Botos Antal, 339 Washington St. I. és p. titk. Bauer J., 350 Schuler St. kih. z az osztályt érdeklő levelek küldendők. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap tartatnak 389 Batimore St alatti magán-helyiségben. XXVII. oszt. Columbus, O. Titkár Williger József, 219 E. Main St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXVIII. oszt. Peoria, Ill. Elnök és pénztárnok Takács István, lakik 625 Fishgate St. Titkár Izsák Sándor, lakik 625 Fairholm Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, d. e. 10-12-ig, 2007 St. kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXIX. oszt. Newark, N. J. Elnök Wagner József, 476 Mulberry St., titkár Hudák Klára 476 Mulberry St., pénztárnok Bella M., 108 Albert Ave. XXX. osztály. Irvin, Pa. Elnök Miller E. Pénztárnok Gy. Domonkos, P. u. és lev. titkár Jancsár J., Box 401. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnapján, d. u. 3 órákor Kuzma János üzlethelyiségében, 100, Main St. XXXI. oszt. Mc Keesport, Pa. Elnök Gacsári B. Pénzügyi és levelező titkár Gencsy József, 145 2nd Ave., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok Szarvas Pál, 143 2nd Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órától 149 2nd St.

minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órákor, 698 Fulton St. XXV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Frantwain 207 Sunseot St. Gyűléseit tartja minden hétfő harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave. XV. osztály. East Pittsburg, Pa. Elnök Gross H. H. és lev. titkár Székely Imre, P. O. B. 242 E. Pittsburg. Pénztárnok J. Braun, Box 101 E. Pittsburg, Pa. Orvos dr. Crandell, Braddock Ave., Turtle Creek, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnap 1 délelőtti órákban 210 Electric Ave. XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök MandelJános. Pénztárnok Kish György(lakik 162 Miller St.) Titkár Lahman István 1811 So. 11th St., hová minden az osztályt érdeklő levelek küldendők. Orvos S. S. Kohn 208 Souldard St. Rendel délelőtt 10-től 12-ig d. u. 4-től 8-30-ig Telephone Kinloch Central 9299-L. Bell Sidny 2215. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap délután 2 órákor, 1066 So. 7th Street. XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. p. u. titkár Koppány Gy. 324 Calvert St. Lev. titkár Földi L. 711 Fairmond Ave. Hivatalos orv. Dr. Steiner S. 851 N. 5th St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, délután 2 órákor 800 Parrish St. (magán-helyiség.) XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand St., pénztárnok Lax Izidor, 456 Newark St. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombat este, képző gyűléseit minden hétfő 3-ik szombat estején. XIX. oszt. Passaic, N. J. Elnök Pollák B., p. u. és levelező titkár Wache B. 186 4th Street, hová minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Pénztárnok Bujáky János, lakik: 14 Grand Street, Garfield, N. J. Hivatalos orv. Dr. Hajtinger Kálmán. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 4 órákor 2nd Ave., Molitorisz-Hallban. XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 200 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor 257 Howard Ave. XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz István, 13774 Minna St. Pénztárnok Dobronkai F., 1363 Minna St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik és harmadik szerdáján este 8 órákor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében. XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsék J. p. u. és lev. titkár Csillag J., 131 Levering St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok J. Pintér 426 Main St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 órákor a pénztárnok lakásán. XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár Caj A., 1519 Warner Street. Allegheny Gyűléseit tartja minden hónap harmadik csütörtökjén 803 E. Street magánhelyiségében. XXIV. oszt. Berwick, Pa. Elnök Hoffenberg J. p. u. és lev. titkár Kömives J., 1210 2nd Ave., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXV. osztály. Franklin-Furnace, N. J. Titkár A. Kiss, P. O. B. 339. Elnök Nagy Károly. XXVI. osztály. Newark, O. Elnök Turucz Pál. Pénz: Botos Antal, 339 Washington St. I. és p. titk. Bauer J., 350 Schuler St. kih. z az osztályt érdeklő levelek küldendők. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap tartatnak 389 Batimore St alatti magán-helyiségben. XXVII. oszt. Columbus, O. Titkár Williger József, 219 E. Main St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXVIII. oszt. Peoria, Ill. Elnök és pénztárnok Takács István, lakik 625 Fishgate St. Titkár Izsák Sándor, lakik 625 Fairholm Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, d. e. 10-12-ig, 2007 St. kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXIX. oszt. Newark, N. J. Elnök Wagner József, 476 Mulberry St., titkár Hudák Klára 476 Mulberry St., pénztárnok Bella M., 108 Albert Ave. XXX. osztály. Irvin, Pa. Elnök Miller E. Pénztárnok Gy. Domonkos, P. u. és lev. titkár Jancsár J., Box 401. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnapján, d. u. 3 órákor Kuzma János üzlethelyiségében, 100, Main St. XXXI. oszt. Mc Keesport, Pa. Elnök Gacsári B. Pénzügyi és levelező titkár Gencsy József, 145 2nd Ave., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok Szarvas Pál, 143 2nd Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órától 149 2nd St.

minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órákor, 698 Fulton St. XXV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Frantwain 207 Sunseot St. Gyűléseit tartja minden hétfő harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave. XV. osztály. East Pittsburg, Pa. Elnök Gross H. H. és lev. titkár Székely Imre, P. O. B. 242 E. Pittsburg. Pénztárnok J. Braun, Box 101 E. Pittsburg, Pa. Orvos dr. Crandell, Braddock Ave., Turtle Creek, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnap 1 délelőtti órákban 210 Electric Ave. XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök MandelJános. Pénztárnok Kish György(lakik 162 Miller St.) Titkár Lahman István 1811 So. 11th St., hová minden az osztályt érdeklő levelek küldendők. Orvos S. S. Kohn 208 Souldard St. Rendel délelőtt 10-től 12-ig d. u. 4-től 8-30-ig Telephone Kinloch Central 9299-L. Bell Sidny 2215. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap délután 2 órákor, 1066 So. 7th Street. XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. p. u. titkár Koppány Gy. 324 Calvert St. Lev. titkár Földi L. 711 Fairmond Ave. Hivatalos orv. Dr. Steiner S. 851 N. 5th St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, délután 2 órákor 800 Parrish St. (magán-helyiség.) XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand St., pénztárnok Lax Izidor, 456 Newark St. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombat este, képző gyűléseit minden hétfő 3-ik szombat estején. XIX. oszt. Passaic, N. J. Elnök Pollák B., p. u. és levelező titkár Wache B. 186 4th Street, hová minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Pénztárnok Bujáky János, lakik: 14 Grand Street, Garfield, N. J. Hivatalos orv. Dr. Hajtinger Kálmán. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 4 órákor 2nd Ave., Molitorisz-Hallban. XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 200 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor 257 Howard Ave. XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz István, 13774 Minna St. Pénztárnok Dobronkai F., 1363 Minna St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik és harmadik szerdáján este 8 órákor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében. XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsék J. p. u. és lev. titkár Csillag J., 131 Levering St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok J. Pintér 426 Main St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 órákor a pénztárnok lakásán. XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár Caj A., 1519 Warner Street. Allegheny Gyűléseit tartja minden hónap harmadik csütörtökjén 803 E. Street magánhelyiségében. XXIV. oszt. Berwick, Pa. Elnök Hoffenberg J. p. u. és lev. titkár Kömives J., 1210 2nd Ave., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXV. osztály. Franklin-Furnace, N. J. Titkár A. Kiss, P. O. B. 339. Elnök Nagy Károly. XXVI. osztály. Newark, O. Elnök Turucz Pál. Pénz: Botos Antal, 339 Washington St. I. és p. titk. Bauer J., 350 Schuler St. kih. z az osztályt érdeklő levelek küldendők. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap tartatnak 389 Batimore St alatti magán-helyiségben. XXVII. oszt. Columbus, O. Titkár Williger József, 219 E. Main St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXVIII. oszt. Peoria, Ill. Elnök és pénztárnok Takács István, lakik 625 Fishgate St. Titkár Izsák Sándor, lakik 625 Fairholm Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, d. e. 10-12-ig, 2007 St. kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXIX. oszt. Newark, N. J. Elnök Wagner József, 476 Mulberry St., titkár Hudák Klára 476 Mulberry St., pénztárnok Bella M., 108 Albert Ave. XXX. osztály. Irvin, Pa. Elnök Miller E. Pénztárnok Gy. Domonkos, P. u. és lev. titkár Jancsár J., Box 401. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnapján, d. u. 3 órákor Kuzma János üzlethelyiségében, 100, Main St. XXXI. oszt. Mc Keesport, Pa. Elnök Gacsári B. Pénzügyi és levelező titkár Gencsy József, 145 2nd Ave., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok Szarvas Pál, 143 2nd Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órától 149 2nd St.

minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órákor, 698 Fulton St. XXV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Frantwain 207 Sunseot St. Gyűléseit tartja minden hétfő harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave. XV. osztály. East Pittsburg, Pa. Elnök Gross H. H. és lev. titkár Székely Imre, P. O. B. 242 E. Pittsburg. Pénztárnok J. Braun, Box 101 E. Pittsburg, Pa. Orvos dr. Crandell, Braddock Ave., Turtle Creek, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnap 1 délelőtti órákban 210 Electric Ave. XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök MandelJános. Pénztárnok Kish György(lakik 162 Miller St.) Titkár Lahman István 1811 So. 11th St., hová minden az osztályt érdeklő levelek küldendők. Orvos S. S. Kohn 208 Souldard St. Rendel délelőtt 10-től 12-ig d. u. 4-től 8-30-ig Telephone Kinloch Central 9299-L. Bell Sidny 2215. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap délután 2 órákor, 1066 So. 7th Street. XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. p. u. titkár Koppány Gy. 324 Calvert St. Lev. titkár Földi L. 711 Fairmond Ave. Hivatalos orv. Dr. Steiner S. 851 N. 5th St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, délután 2 órákor 800 Parrish St. (magán-helyiség.) XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand St., pénztárnok Lax Izidor, 456 Newark St. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombat este, képző gyűléseit minden hétfő 3-ik szombat estején. XIX. oszt. Passaic, N. J. Elnök Pollák B., p. u. és levelező titkár Wache B. 186 4th Street, hová minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Pénztárnok Bujáky János, lakik: 14 Grand Street, Garfield, N. J. Hivatalos orv. Dr. Hajtinger Kálmán. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 4 órákor 2nd Ave., Molitorisz-Hallban. XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 200 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor 257 Howard Ave. XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz István, 13774 Minna St. Pénztárnok Dobronkai F., 1363 Minna St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik és harmadik szerdáján este 8 órákor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében. XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsék J. p. u. és lev. titkár Csillag J., 131 Levering St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok J. Pintér 426 Main St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 órákor a pénztárnok lakásán. XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár Caj A., 1519 Warner Street. Allegheny Gyűléseit tartja minden hónap harmadik csütörtökjén 803 E. Street magánhelyiségében. XXIV. oszt. Berwick, Pa. Elnök Hoffenberg J. p. u. és lev. titkár Kömives J., 1210 2nd Ave., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXV. osztály. Franklin-Furnace, N. J. Titkár A. Kiss, P. O. B. 339. Elnök Nagy Károly. XXVI. osztály. Newark, O. Elnök Turucz Pál. Pénz: Botos Antal, 339 Washington St. I. és p. titk. Bauer J., 350 Schuler St. kih. z az osztályt érdeklő levelek küldendők. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap tartatnak 389 Batimore St alatti magán-helyiségben. XXVII. oszt. Columbus, O. Titkár Williger József, 219 E. Main St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXVIII. oszt. Peoria, Ill. Elnök és pénztárnok Takács István, lakik 625 Fishgate St. Titkár Izsák Sándor, lakik 625 Fairholm Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, d. e. 10-12-ig, 2007 St. kizárva minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. XXIX. oszt. Newark, N. J. Elnök Wagner József, 476 Mulberry St., titkár Hudák Klára 476 Mulberry St., pénztárnok Bella M., 108 Albert Ave. XXX. osztály. Irvin, Pa. Elnök Miller E. Pénztárnok Gy. Domonkos, P. u. és lev. titkár Jancsár J., Box 401. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnapján, d. u. 3 órákor Kuzma János üzlethelyiségében, 100, Main St. XXXI. oszt. Mc Keesport, Pa. Elnök Gacsári B. Pénzügyi és levelező titkár Gencsy József, 145 2nd Ave., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok Szarvas Pál, 143 2nd Ave. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órától 149 2nd St.

minden hétfő 3-ik vasárnapján d. e. 10 órákor, 698 Fulton St. XXV. oszt. Schenectady. Titkár L. Tóth, 109 7th Ave. Pénztárnok K. Frantwain 207 Sunseot St. Gyűléseit tartja minden hétfő harmadik csütörtökjén este Tóth L. tagtárs lakásán, 109 7th Ave. XV. osztály. East Pittsburg, Pa. Elnök Gross H. H. és lev. titkár Székely Imre, P. O. B. 242 E. Pittsburg. Pénztárnok J. Braun, Box 101 E. Pittsburg, Pa. Orvos dr. Crandell, Braddock Ave., Turtle Creek, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő 4-ik vasárnap 1 délelőtti órákban 210 Electric Ave. XVI. osztály. St. Louis, Mo. Elnök MandelJános. Pénztárnok Kish György(lakik 162 Miller St.) Titkár Lahman István 1811 So. 11th St., hová minden az osztályt érdeklő levelek küldendők. Orvos S. S. Kohn 208 Souldard St. Rendel délelőtt 10-től 12-ig d. u. 4-től 8-30-ig Telephone Kinloch Central 9299-L. Bell Sidny 2215. Gyűlések minden hétfő 3-ik vasárnap délután 2 órákor, 1066 So. 7th Street. XVII. oszt. Philadelphia. Elnök Ternay F. Pénztárnok Papp Sándor, 418 S. 4th St. p. u. titkár Koppány Gy. 324 Calvert St. Lev. titkár Földi L. 711 Fairmond Ave. Hivatalos orv. Dr. Steiner S. 851 N. 5th St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján, délután 2 órákor 800 Parrish St. (magán-helyiség.) XVIII. osztály. Hoboken, N. J. Elnök Odor József. Titkár Klein Béla, lakik 91 Grand St., pénztárnok Lax Izidor, 456 Newark St. Üzleti gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik szombat este, képző gyűléseit minden hétfő 3-ik szombat estején. XIX. oszt. Passaic, N. J. Elnök Pollák B., p. u. és levelező titkár Wache B. 186 4th Street, hová minden az osztályt érdeklő levelek intézendők. Pénztárnok Bujáky János, lakik: 14 Grand Street, Garfield, N. J. Hivatalos orv. Dr. Hajtinger Kálmán. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 4 órákor 2nd Ave., Molitorisz-Hallban. XX. oszt. Bridgeport, Conn. Elnök Naményi Sándor. Levelező titkár Horváth Pál, 200 Pine St. Pénztárnok Bajko István, 174 Pine St. Rendes gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 3 órákor 257 Howard Ave. XXI. oszt. San Francisco, Cal. Pénzügyi titkár Orosz István, 13774 Minna St. Pénztárnok Dobronkai F., 1363 Minna St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik és harmadik szerdáján este 8 órákor 883 McAllister St., az S. L. P. helyiségében. XXII. oszt. Manayunk, Pa. Elnök Janicsék J. p. u. és lev. titkár Csillag J., 131 Levering St., kizárva minden az osztályt érdeklő levelek címezendők. Pénztárnok J. Pintér 426 Main St. Gyűléseit tartja minden hétfő 3-ik vasárnapján d. u. 2 órákor a pénztárnok lakásán. XXIII. oszt. Allegheny, Pa. Elnök Déman J. Titkár